БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 229 (3711).

21 НОЯБРЬ

СЕШАНБА

1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

КЎЗ ўнгингизда Чилонзорнинг 15-кварталида қад кўтараётган янги объектлар. Булар ҳаммаси зилзиладан зарар кўрган тошкентликлар учун бунёд этилмоқда.

А. Горокрик фотоси,

(ЎзТАГ).

ҲОСИЛДОРЛИК 40 ЦЕНТНЕРГА ЕТКАЗИЛДИ

Юбилей йили ҳаммамиз учун ажойиб ютуқлар йили бўляпти. Республикамиз пахтакорлари улкан хирмон кўтаришди. Байрам кунлари пахта тайёрлаш йиллик плани бажарилганлиги ҳақида рапорт берилган бўлса, 4 миллион тонналик «оқ олтин» хирмонимиз қад кўтарай деб қолди.

Республикамизнинг ана шу улкан ютуғида хўжалигимизнинг ҳам муносиб улуши бор. Колхозимиз давлатга пахта сотиш планини бажарганига анча бўлди. Хўжалигимизда машина терими плани ҳам 115 процентга етказиб бажарилди.

Бизнинг участкамиз аъзолари эса Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги нишонланадиган кунгача 90 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 33 центнер ўрнига 36 центнердан ҳосил кўтаришди. Ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб яна ҳар гектар ердан 4 центнердан ҳосил олиб, гектар бошига олинадиган дурдонани 40 центнерга етказдик. Ҳозир келгуси йил учун тараддуд кўрилмоқда.

Турсуной РАИМОВА,
Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхоз участка бошлиғи.

МАҲСУЛОТ МЎЛ БЎЛДИ

Эл дастурхонини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан тўкин этишда Янгийўл райони сабзавоткорлари ҳам астойдил меҳнат қилаётирлар.

Бу йил давлатга 173 минг 601 центнер сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди. Шаҳарликлар 35 минг 995 центнер пиёз, 24 минг 946 центнер карам, 89 минг 650 центнер помидор, 3052 центнер бодринг ва бошқа сабзавот олдилар.

Район сабзавоткорларининг бу муваффақиятига Свердлов номли, Фрунзе номли, «Ленинизм», Ленин номли, Калинин номли, Навоий номли колхозлар ҳамда «Олмазор» совхози айниқса муносиб ҳисса қўшдилар. Бу хўжаликларда давлатга сабзавот маҳсулотлари сотиш йиллик планлари 130 — 260 процент бажарилди.

Дастлабки ғалаба сабзавоткорларининг меҳнат ғайратини янада оширибюборди. Улар ҳосил йиғим-теримини ва давлатга маҳсулот сотишни қизғин давом эттирмоқдалар.

М. ПЕЙСЕНОВ.

ТЎХТАСИН ФОЗИЛОВ Янгийўл пойафзал фабрикасининг пешқадамларидан бири ҳисобланади. У 18 йилдан бери шу касбда ишлаб келмоқда. У ҳар сменада 650—700 жуфт пойафзални қўлдан чиқаряпти (пастдаги сурат).

О. Қозоқбоев фотоси.

РЕСПУБЛИКА ШОЛИКОРЛАРИНИНГ КАТТА ҒАЛАБАСИ

Республика шоликорлари шоли ҳосилини тез фурсатларда йиғиб олиш ва уни давлатга топшириш учун социалистик мусобақани давом эттириб, 19 ноябрда ўз социалистик мажбуриятларини бажардилар. Давлатга пландаги 83 минг тонна ўрнига 100 минг тоннадан зиёд шоли сотилди. Республикамиз шоликорлари биринчи марта далалардан ана шунча миқдорда шоли ҳосили йиғиштириб олдилар.

Юбилей йили социалистик мажбуриятининг бажарилишига пландан ташқари 5280 тонна шоли сотган Сирдарё области, 5000 тоннадан ортиқ шоли тайёрлаган Қорақалпоғистон АССР, 2200 тоннага яқин шоли тайёрлаган Тошкент области, 1688 тонна шоли тайёрлаган Самарқанд области, 1673 тонна шоли тайёрлаган Андижон области, 1529 тонна шоли тайёрлаган Хоразм области ва 739 тонна шоли тайёрлаган Сурхондарё области азамат шоликорлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Давлатга шоли топшириш давом этмоқда.

● ВАҚТ ҒАНИМАТ ● *Ҳар бир кундан унумли фойдаланайлик* ● Дала ишларини конвейер усулида ташкил этайлик!

МАШИНА ТЕРИМИНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗДИК

Маълумки, бизнинг колхоз Оққўрғон районида иқтисодий жиҳатдан ҳам, ҳосилдорлик жиҳатидан ҳам қолоқ хўжалик эди. 1963 йилда ҳар гектар ердан олинган пахта 18 центнердан ошмади. Юбилей йилида эса ҳосилдорлик салкам йигирма саккиз центнерга етди. Кейинги беш йил мобайнида колхозчиларимиз ҳосилдорликни оширишда, ҳосилни машина билан териб олишда бирмунча тажриба орттирдилар. Чунончи Юсуп Безганов бошлиқ участкадаги 170 гектар майдондан пландаги 19,5 ўрнига 31 центнердан, Икром Холиқов бошлиқ участкадаги 200 гектар ернинг ҳар гектаридан 20 ўрнига 29 центнердан хирмон кўтарилди. Шукур Абдураимов, Исмоил Қосимов, Турғунбой Хаитов сингари механизаторлар бошлиқ звеноларда ҳам ҳосилдорлик 9 центнердан тортиб 15 центнергача ошди.

Колхозимизда ҳозиргача етиштирилган пахтанинг 82 проценти машинада терилди.

Бундай қувончли фактлар районимиздаги ҳамма хўжаликларда бор. Ҳамма ҳам бу йил катта ғалабага эришди. Шунинг учун мен ҳали бошқа жойда синаб кўрилмаган, пахтани машина билан теришдаги баъзи тажрибаларимизни айтиб ўтмоқчиман.

Эндиликда машина билан пахта теришни ўрганиб олдик. Бу бизнинг катта ютуғимиздир. Лекин унинг ҳамма сирларини билиб олдик, деб бўлмайди. Машина билан барча ҳосилни бир теришда йиғиб олиш мумкинми? Қай вақтда дефолиация ва десикация қилинса натижа қанақа бўлади? Машинанинг унумли ишлаши учун қайси усул афзал? Ҳали деҳқонлар олдида шу каби қатор проблемалар турибди. Булар ҳал этилиши лозим. Шу мақсадда биз илмий асосда бир қатор тажриба ўтказдик.

Абдураимов бошлиқ звенода 40 гектар пахта майдони бор. Звенода теримдан олдин ерлар 3,5 гектардан қилиб уч бўлакка бўлинди. Биринчи бўлак ердаги ғўзалар 50—60 процент очилганда 10 сентябрдан дефолиация ўтказилди. 18 сентябрдан терим бошланди. Иккинчи бўлак ердаги ғўза 70—80 процент очилганда 14 сентябрдан десикация қилинди. 20 сентябрдан теримга тушилди. Учинчи бўлак ердаги ғўзанинг кўсаги 2—3 тадан очилганда 26 августда дефолиация ўтказилди. 12 сентябрда терим бошланди. Биз мана шу ишнинг қандай натижа беришини синчиклаб ёзма усулда кузатиб бордик. Олдин дефолиация қилинган, кейин десикация қилинган ерлардаги толаси қандай бўлишини билиш учун пахтадан намуна олиб халтачаларга солиб лабораторияга юбордик. Ҳали буларнинг натижасини олганимиз йўқ. Лекин бу уч хил усулда ўтказилган тажрибанинг қайси бири афзаллигини ҳозирданоқ бемалол айтиш мумкин.

Бизнинг назаримизда ғўза 70—80 процент очилганда десикация қилиб терим бошлаш ҳам иқтисодий жиҳатдан, ҳам терим муддатини қисқартиш, машиналарнинг унумли ишлаши жиҳатидан катта аҳамиятга эгалиги маълум бўлмоқда. Чунки десикация қилинган пайкалларда бир теримда гектаридан 26 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Сўнгра пахта териш машинасини яна тушириш учун ҳожат қолмади. Иккинчи теримда кўрак терадиган машиналар ишлатилди. 1 октябргача бу пайкалдаги пахта 100 процент териб олинди.

50—60 процент очилганда дефолиация ўтказилган бўлакда биринчи теримда 20, иккинчи теримда 7 центнердан пахта териб олдик.

2—3 кўсак очилганда дефолиация ўтказилган пайкалларда биринчи теримда машина билан 14, иккинчи теримда 7 ва учинчи теримда 6 центнердан пахта йиғиб олинди.

Бундан кўриниб турибдики, пахта 70—80 процент очилганда десикация қилиш машиналарнинг унумли ишлашини таъминлайди, терим харажатларини ҳам, терим муддатини ҳам анча қисқартиради. Сўнгра ўзи очилган пахтанинг толаси мустаҳкам, сифати яхши бўлади.

Бу йилги тажрибанинг қисқача мазмуни шундан иборат.

Албатта бу тўла хулоса эмас. Ҳали лаборатория анализлари, бухгалтерия ҳисоб-китоблари тамом бўлгач, уч хил усулда ўтказган тажрибамизнинг узил-кесил якуни чиқди. Бизнинг назаримизда Хоразм область пахтакорларининг социалистик мажбуриятларида кўзда тутилган тадбирлар мақсадга мувофиқдир. Чунки хоразмликлар беш йиллик мобайнида бир центнер пахта етиштиришга қилинадиган меҳнат сарфини 4,5 киши-куни, унинг таннархини эса 10 процент камайтиришни кўзда тутганлар. Биз ўз тажрибамизни такомиллаштириш билан хоразмликлар ташаббусини қувватлаймиз.

Х. ҚАҲРАМОНОВ,
Оққўрғон районидаги Навоий номли колхоз раиси.

МАШИНАЛАР ҚИШЛОҚҚА

ЎЗБЕКИСТОН трактор-йиғув заводи областимиз районларига 20 мингдан ортиқ трактор жўнатишни мўлжаллаган. Янги агрегатлар сони кун сайин ошиб бормоқда. Суратда: янги ишлаб чиқарилган тракторларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ДОН ЭКИЛМОҚДА

Юқори Чирчиқ райони хўжаликлари ғаллачиликни йил сайин ривожлантириш учун курашмоқдалар. Замонавий техника билан қуролланган ғаллакорлар қийин обиҳаво шароитида ҳам мўл ҳосил етиштираётирлар.

1963 йилда район хўжаликларида 1947 та ҳайдов трактори, 87 та комбайн, 75 та дон сеялкаси бўлса, ҳозир улар 181 ҳайдов тракторига, 98 та ғалла комбайни ва 87 та дон сеялкасига эгалар. Шу туфайли йилдан-йилга ғалла ҳосили ошиб, ўрим-йиғим муддати қисқариб бораяпти. Агар 1963 йили районда 22 минг тонна дон етиштирилган бўлса, бултур 32767 тонна дон етиштирилди. Районда ғалла тайёрлаш плани 25—30 иш кунида бажариладиган бўлиб қолди. Илғор хўжаликлар бундан ҳам қисқа муддатда марраға етмоқдалар.

Айниқса шолидан баракали ҳосил олишда юқори кўрсаткичларга эришилмоқда. 1964 йилда район бўйича ҳар гектар ердан 38,8 центнердан шоли йиғиб олинган бўлса, бултур гектаридан олинган шоли ҳосили 56,4 центнерданга тўғри келди. Бу йил ундан ҳам кўпроқ шоли олиш кутилмоқда.

Бу йил ғаллакорларга обиҳаво жуда ноқулай келди. Қишда кузги буғдойни совуқ урди, баҳорда сел келди. Лекин шунга қарамай азамат ғаллакорлар давлат планини тўла ва ошириб адо этдилар. Давлатга пландаги 9050 ўрнига 13736 тонна ғалла сотиб планни 151,4 процент бажардилар. «Ўзбекистон», «Ленинград», Свердлов номли колхозларда. «Гулистон» колхозининг айрим бригадаларида гектаридан 16—12 центнердан ҳосил олинди.

Ҳозирги кунда хўжаликларда кузги дон экиш қизғин давом этмоқда. Бироқ ғалладан мўл ҳосил етиштиришда жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас. Айрим хўжаликларда дон экиш ўз вақтида ўтказилмайди, агротехника қоидаларига тўла риоя қилинмайди. Ўрим-йиғим кечиктириб юборилади. Айниқса минерал ўғитлардан фойдаланиш, имкони бор жойларда баҳорги ғаллани суғориш қониқарсиз ўтказилмоқда.

Хўжаликларда донни қопсиз ташишнинг аҳамияти катта. Лекин «Коммуна», «Гулистон», «Ленинобод» ва Калинин номли колхозларда бу муҳим ишга етарли эътибор берилмай келиняпти.

Кузги дон экиш мўл ҳосил гарови. Бироқ кузги дон экишдек муҳим ишни «Правда», Свердлов номли, Карл Маркс номли ва «Коммуна» колхозлари жуда кечиктириб юбормоқдалар.

— Минерал ўғит ғалладан мўл ҳосил етиштиришда катта роль ўйнайди, — дейди «Гулистон» колхозининг раиси Х. Холматов, — 1968 йилда 4150 гектар ерга дон экишимиз лозим. Лекин минерал ўғит билан таъминлаш қониқарли эмас. Лалмикор ерлардаги ғаллани суғориш муҳим аҳамиятга эга. Бунинг учун Олтинбелдаги сувни насос билан чиқариш тадбирларини кўриш лозим. Аммо бу муҳим тадбир ҳамон пайсалга солинмоқда.

Юқори Чирчиқ районининг ғаллакорлари ўз олдиларига 1968 йилда 28005 тонна дон етиштириш вазифасини қўйганлар. Бу вазифанинг уддасидан чиқиш фақат деҳқонларга, хўжалик раҳбарларигагина боғлиқ эмас, шу билан бирга ғаллакорлар олдида турган проблемаларни ҳал қилишда район раҳбарлари ҳам жиддий бош қотиришлари лозим.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ,
М. ТУРСУНОВ,
В. БОБОЖОНОВ.

АЗАМАТЛАР

Калинин районидаги 93 ремонт-қурилиш участкаси коллективи Улуғ байрам арафасида ойлик планни ошиғи билан адо этди. 260 минг сўмлик ҳажмида ремонт-қурилиш ишлари бажарилди. Шу даврда ремонт-қурилиш ишлари таннархи 4 процент арзонлашди. Натижада 10 минг сўм маблағ тежаб қолинди.

Сентябрь ойининг ўзида азамат коллектив 750 квадрат метр майдондаги турар-жой биноларини сифатли қўлдан чиқарди. Анатолий Баришов, Родион Бартинов ва Магомет Шахбанов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг аъзолари зўр ҳиммат кўрсатиб ишлашяпти. Абдухолиқ Биболаев ва Халил Хожиев каби ўз ишининг моҳирлари ойлик топшириқни 130—135 процентдан адо этиб, участка коллективининг ҳурматини қозонишяпти.

Ремонтчилар бешйилликнинг иккинчи йиллини муваффақиятли якунлаш учун курашмоқдалар. Улар йиллик ремонт-қурилиш ишлари топшириғини узоғи билан 15 декабргача бажаришга астойдил интилишмоқда.

Х. ТЎЙЧИЕВ.

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 20 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
Оққўрғон	0,08	120,28	0,05	136,55
Бўка	0,02	119,11	0,02	142,46
Юқори Чирчиқ	0,19	116,21	0,10	147,27
Ўрта Чирчиқ	0,12	116,11	—	134,22
Янгийўл	0,27	114,97	—	123,07
Оржоникидзе	0,35	109,56	—	100,09
Бекобод	0,17	102,96	—	106,74
Область бўйича:	0,14	115,45	0,02	131,54

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 20 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Районлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Калинин	90,2
Оққўрғон	57,1
Оржоникидзе	52,9
Юқори Чирчиқ	52,3
Янгийўл	25,1
Бўка	14,4
Ўрта Чирчиқ	12,9
Бекобод	10,9
Область бўйича:	32,9

МАҲСУЛОТ СИФАТИ ЯХШИЛАНМОҚДА

Тошкентдаги пиллакашлик фабрикаси коллективи юбилей йилида ҳар қачонгидан ҳам самарали ва сифатли меҳнат қилмоқда. Давлат планлари муттасил ортиғи билан бажариляпти. Пиллакашлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ярим асрлик тўйини пландагидан ташқари 50 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрлаш билан кутиб олишган эди.

Улар эндиликда қўлга киритилган бу ютуқни янада мустаҳкамлаш, хўжалик йилини барча кўрсаткичлар бўйича кўнгилдагидек якунлаш учун курашмоқдалар. Айниқса, маҳсулот сифатини яхшилаш, хомашёни кўплаб тежаб қолишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Шу туфайли ҳам йил бошидан бери 5 тонна пилла иқтисод қилишди. Пулга чаққанда у 58 минг сўмни ташкил этади.

Ипак хомашёсининг 62,2 проценти (белгиланган 53 процент ўрнига) биринчи сортларга топширилаяпти.

Коллектив эришаётган ютуқларда ўртоқ С. Йўлдошева раҳбарлик қилаётган бригада аъзоларининг муносиб ҳиссаси бор. Улар нормани 110 процентга етказиб адо этишяпти, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг 80 проценти биринчи сортга қабул қилинаётир. В. Фролова бошчилигидаги бригада автоматчиларининг ҳам меҳнати тақдирга сазовордир. Улар ҳар куни топшириқни 107 процентга етказиб бажаришяпти. Ипак хомашёсининг 75 процентини биринчи сортга топширяптилар.

АСБОБСОЗЛИК заводининг илғор ишчиси Люся Яковленко (суратда чапда) коллектив ўртасида ҳурматга сазовордир. Шу кунларда у смена топшириғини 140 процентдан ошириб адо этаяпти. Тошкентдаги химия-фармацевтика заводининг ишчилари маҳсулот сифатини яхшилашга муттасил интилмоқдалар. М. Сайдалиева ва Л. Стуовалар (ўнгдаги суратда) янги маҳсулотни кўздан кечиришяпти.

А. Тўраев фотолари.

ЧИРОЙ БАХШ ЭТАЁТГАНЛАР

Ўрта Чирчиқ районидаги колхоз ва совхозларда бирор йирикроқ қурилиш йўқки, унга колхозлараро қурилиш ташкилоти бинокорларининг меҳнати сингмаётган бўлсин. Улар районни ободонлаштириш, аҳоли яшаётган пунктлар чиройини очишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Уларнинг қадоқ қўллари билан қад кўтараётган хўжалик ва маданий-маиший муассасалар бинолари, уй-жойлар тобора кўпайиб бормоқда.

Қўли гул бинокорлар юбилей йилида ҳам юксак марраларни кўзлаб ишлашяпти. Зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли уддасидан чиқишмоқда. Капитал қурилиш ишлари топшириғини муттасил ортиғи билан дўндирмоқдалар. Масалан, шу йилнинг тўққиз ойлик планини муддатидан ўн кун илгари бажардилар. Қўшимча 11 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди.

Йил бошидан бери бир қанча иморатларни фойдаланишга топширдилар. Куйбишев номли колхозда 580 ўринли мактаб биноси қад кўтарди. 25 августда тўла қўлдан чиқарилган бу таълим-тарбия даргоҳи ҳузурида ошхона ҳам бор. Ленин номли колхозда эса бир қанча объектлар ишга туширилди: 500 тоннадан ғалла ва минерал ўғит сақланадиган иккита йирик омбор, Оржоникидзе қишлоқ Советида эса 30 ўринли касалхона биноси қуриб битказилди. Энгельс номли колхознинг Тельман участкасида 50 ўринли болалар боғча ва яслиси бунёд этилди.

Ташкилот бинокорлари уй-жой қуришни ҳам жадал олиб бормоқдалар. Йил бошидан бери 10 минг квадрат метрдан кўпроқ уйлар қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига совға қилинди. Фақатгина Карл Маркс номли колхоз аъзоларидан 30 хонадон улар қурган янги уйларда ҳовли тўйлари ўтказишди.

Қурувчилар ишлаб чиқаришнинг техника даражасини ҳам орттиришга қаратилган тадбирларни кўрмоқдалар. Масалан, бу ерда йирик панеллар ва конструкциялардан фойдаланиш анча кенгайди. 400 кубометрдан ортиқ шундай деталлар ишлатилди. Бу қурилиш суръатини ошириш, меҳнат унумдорлигини юксалтиришга ёрдам берди.

Меҳнатсевар қишлоқ бинокорлари юбилей йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар. Унда актив иштирок этаётган жуда кўп бригадалар меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Айниқса, Искандар Байрамов, Чироқ Эбикиев раҳбарлигидаги бригадалар самарали ишлашяпти. Улар зиммаларига юклатилган вазифани ортиғи билан адо этмоқдалар. Объектларни тез ва соз қуриб, барвақт қўлдан чиқаришяпти.

Ш. ҲОЛМУҲАМЕДОВ.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАҲСУЛОТ

Ўзбекистон мебелчилари йил бошидан буён республика магазинларига пландан ташқари 800 минг сўмлик маҳсулот жўнатдилар. Ўнг мингдан кўпроқ стол, кресло, диван, тумбочка ва кроват, уй жойлар учун ўнлаб комплект мебель шундай маҳсулот жумласидандир.

Етти йиллик мобайнида вужудга келтирилган республика мебель саноати шифоньер ва сервантдан тортиб стуллар ва журнал қўйиладиган столчаларга ҳар куни қарийб юз номдан бир ярим мингдан кўпроқ буюм ишлаб чиқармоқда. Ошхона буюмлари ва болалар мебелини кўплаб ишлаб чиқариш муваффақиятли ўзлаштирилди. Булар мутахассислар ва харидорларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди.

Олмалиқ фабрикасининг коллективи мамлакат мебелчиларининг Октябрь олди мусобақасида юқори кўрсаткичларга эришди. Учинчи квартал иш якунларига кўра бу коллективга СССР Ўрмон, целлюлоза—қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги ҳамда Ёғоч, қоғоз ва ёғочсозлик саноати ишчилари Касаба Союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. Янгийўл мебелчилари ҳам олмалиқликлардан қолишмаётирлар. Юбилей йили вахтасида туриб, зўр ғайрат билан меҳнат қилганликлари учун янгийўллик мебелчиларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон Касаба Союзлари Советининг Эсдалик байроғи топширилди.

Ўзбекистон мебелчилари йил охиригача пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқаришни бир миллион сўмга етказишга қарор қилдилар. Бу эса Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига олинган мажбуриятда кўзда тутилгандан икки баравар кўпдир.

(ЎзТАГ).

ҚОНЧИЛАР ТАШАББУСИ

ШАРҚИЙ Қурама тоғ конларини қидириш партияси коллективининг ташаббуси билан, Оҳангарондаги Қучбулоқ қишлоғида янги саккиз йиллик мактаб биноси қурилиб ишга туширилди. 14 хонадан иборат мактабда ўқувчиларнинг ҳам назарий, ҳам амалий машғулот ўтказишлари учун ҳамма шароит мавжуд. Мактабда лаборатория, спорт зали, пионер кабинетлари ва буфет ўқувчилар ихтиёрида. Ҳозир бу илм ўчоғида қишлоқнинг 300 дан ортиқ фарзанди билим асосларини ўрганмоқда.

Мактаб биносини тиклашда кон-қидирув партияси ходимлари билан бир қаторда қишлоқ ўқитувчиларидан М. Муҳамедов, А. Омонов ва А. Черевко ўртоқлар ҳам яхши хизмат қилишди. Мактабни пардозлашда ана шу ўқитувчиларнинг қўли бор.

Мактабдан узоқда турувчи ўқувчилар учун махсус машина ҳам ажратиб берилди. Қишлоқ аҳолиси юбилей арафасида ўз фарзандларига қилинган бу совғадан ғоят миннатдор бўлишмоқда.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

УЧҚУНЛАР атрофга сочилиб кўзни қамаштиради... Оддий темирдан ноёб деталлар тайёрлаётган бундай ишчилар билан «Таштекстильмаш» заводидагина эмас, бошқа кўплаб корхоналарда ҳам ҳақли равишда фахрланишади. Суратда: байроқдор корхона цехларидан бирида.

Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

Галина СЕРЕБРЯКОВА

БУЮК МАҚСАДЛИ КИШИЛАР

«ОГОНЁК» журнали кутубхонаси сериясида ёзувчи Галина Серебрякованинг «Қизил юлдуз остида» номли новеллалар тўплами босилиб чиқди. Қуйида шу тўпламдаги «Буюк мақсадли кишилар» сарлавҳали новелла эълон қилинмоқда.

Туркистонда курашиш ва ишлаш учун Ленин ажойиб кишиларни юборган. Уларнинг энг яхшилари — Фрунзе ва Куйбишев Туркистон водийларида Совет ҳукуматини ўрнатиш ва коммунистик ғояларни қарор топтириш йилномасига ўз номларини абадий ёзиб қолдиришган.

1919 йил ноябрида Туркистон комиссиясининг аъзолари, жумладан В. В. Куйбишев, Тошкентга туркистонлик коммунистларга Лениндан хат олиб келишди. М. В. Фрунзе бу ерга бироз кейинроқ келди.

Туркистон комиссиясининг ваколатлари катта эди. У ўзига берилган директивага мувофиқ «РКП(б) Марказий Комитети номидан Туркистонда олий партия назорати ва раҳбарликни» амалга оширарди. Турккомиссия партия аъзоларини қайта рўйхатга олиш, ўз юқори лавозими ва бурчига жавоб бермайдиган партия ташкилотларини тарқатиб юбориш, Туркистон ўлкасида фавқулодда партия съездлари ва конференциялари чақириш ҳуқуқини олди. Ленин бошлиқ Бутун россия Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлар Совети Турккомиссия аъзоларини ўз номларидан иш кўришга ваколат бердилар: Совет хокимиятининг тўла тенгликка асосланган миллий сиёсатини амалга оширишга шунчалик зўр аҳамият берилганди.

Бу вазифа оғир эди! Подшо ва унинг ҳукумати кўп йиллик ҳукмронликлари даврида Туркистон меҳнаткаш аҳлининг дилида чуқур ишончсизлик, баъзан адоват уйғотди.

Ёш Туркистон армияси ягона интизомли Қизил Армия намунасига қараб тузилди. Партизанчилик қолдиқлари тез йўқотилди. Қўшинлар бундан буён Туркистон фронти Революцион Ҳарбий Советига бўйсунадиган бўлди. Москва вакиллари, партия ва Лениннинг ишончли одамлари тунни кунга улаб зўр бериб ишлашарди. Куйбишев ва Фрунзе ҳамиша сафарда эдилар. Рўй берган ҳамма воқеалар ҳақида улар Тошкентдаги Турккомиссия аъзоларига хабар қилиб туришарди.

Закаспийда тор-мор этилган аксилинқилобий кучларнинг сўнгги таянчи Бухоро бўлиб, бу ерда амир инглиз офицерлари етакчилигида қирқ минг кишилик армияни тўплаб қўйганди. Бухорони қамал қилиб турган Қизил Армия қисмлари сони бунинг тўртдан бирига ҳам етмасди, бироқ янги дунё вакилларининг ғалабаси таъминланган эди. 1928 йил августида Бухоро коммунистлари ёш бухороликлар партияси ва Бухоро меҳнаткашлари қўллаб-қувватлашда қўзғолон кўтарди. Фрунзе ва Куйбишев ўша вақтда раҳбарлик қилган Қизил Армия уларга ёрдамга борди. Бухорода халқ революцияси ғалаба қозонди. Фрунзе бу ҳақда дарҳол Ленинга хабар қилди. Совет Шарқида бошқа бир замон бошланди, бироқ кураш тезда узил-кесил тугамади.

Ўша вақтда жуда ёш бўлган Фрунзе ва Куйбишев тиниб-тинчимас ва ғайратли одамлар эди. Қадимий Элладада шундай қаҳрамонлар тўғрисида афсоналар тўқишган. Улар бошқаларнинг бахти учун курашни ҳаётларининг мақсади деб билишар, борига кўнишар, бир неча суткалаб ухлашмас, йўлда кетатуриб овқатланишаверарди. Уларнинг бардамлиги, этиқоди, ҳамиша руҳан қувноқ ва сокинлиги атрофдагиларни ҳайратга солар, бошқаларни ҳам завқлантирарди.

Мен уларнинг икковини шахсан билардим, буни ўзим учун бахт деб ҳисоблайман. Куйбишевнинг муҳим бир маърузага тайёрлангани эсимда. Унинг столида китоблар, ҳисоботлар, статистик жадваллар, шунингдек, қадимий латин ҳикматли сўзлар тўплами, бир неча том шеърлар китоби тахланиб ётарди. Улар орасида Козьма Прутьков ва Саша Черний асарларини ҳам кўрдим.

Туркистонда яшаган халқларнинг тарихини Фрунзе ва Куйбишевчалик батафсил ўрганган одам кам топилса керак.

Михаил Васильевич Туркистонда, Еттисув областидаги Пишпакда туғилди. Унинг отаси шу ерда фельдшерлик қиларди. У Верний шаҳрида (Олмаота ўша вақтда шундай номланарди) ўқиган. Туркман қишлоғи гўзал Ферузада у ўзининг бўлажак хотини София Алексеевнани севиб қолган. Бахтли кунлар хотираси учун улар фарзандларига Темур деб ном беришди. Уятчан Фрунзе биринчи бор София Алексеевнага юз йиллик чинор остида севги изҳор қилган, деган гап оилада яшаб келарди.

СЎНМАС СИЙМОЛАР

Туркистон ҳамиша Фрунзе ва Куйбишев учун айниқса яқин ва қадрли ўлка эди. Ленин ана шу ажойиб коммунистлардан бошқа энг яхши вакил ва курашчиларни танлай олмасди ҳам.

Ўзбекистонда ўзига хос беқиёс гўзал шаҳарлар кўп, лекин Бухоро уларнинг энг ажойиби, оламнинг ягона шаҳридир. Нотекис лой деворлар (улар ўркачлари устма-уст қўйилган учта туя кенглигида) ранги ва шувоғининг ўзига хослиги билан жуда катта қалдирғоч уясини эслатади. Темир дарвозалар узоқ замонлардагидек энди ёпиб қўйилмайди. Ўша замонларда мол-дунё ҳаваси билан келган араб ва турк қўшинлари шу дарвозалар олдида жанговар ўйлар билан банд туришарди.

Айлана девор билан қамралган эски шаҳар ўзига хос равишда планлаштирилган эди. Кўчалар шунчалик тор эдики, иккита арава баъзан улар устида виқор билан ўтирган ўзбекларнинг узоқ талашувисиз, ўткинчиларнинг аралашувисиз ва бутун ҳаракатнинг тўхтовисиз ўтиб кетолмасди. Майдонларда эса ғоят нозик рангли мозаика излари бўлмиш қадимий масжидлар. Усти тахта билан ёпилган, турли томонга қараб кетган савдо расталари бўлган бозорлар, ўзига хос универсал магазиндир, уларнинг энг ичкарисида эса дўкондорлар худди «Минг бир кеча» қаҳрамонлари сингари бесаранжом ҳаракатда. Атрофда эса форс ва араб ўймакор нақшлари, Навоий, Фирдавсий, Саъдийнинг буюк ижодлари орқали таниш бўлган мусулмон маданияти. 1927 йилда Бухорони худди шу қиёфада кўргандим.

Бу ерда социалистик революция ғалаба қилгандан бери атиги етти йил ўтган. Ҳолбуки, ўн йилдан ҳам камроқ вақт бурун кенг Регистон майдонидаги басавлат қўрғон олдида маълум кунларда амирга, унинг амалдорлари ва муллаларга ёқмаган кишиларни халойиқ кўз ўнгида калтаклашган. Ҳамма ерда ўрта аср янги замон ила ажойиб равишда қўшилиб кетганди. Муҳаммад рамзи — ярим ой ва юлдуз ёнида ўроқ ва болға — Совет ҳокимияти эмблемаси пайдо бўлди. Бухоро осмонида ҳам бутун Ўзбекистон устида бўлгани каби икки ғоя, икки эмблема бир-бирига қарши турарди. Ўроқ ва Болға Муҳаммаднинг ой ўроғини қисиб чиқарарди.

Афсонавий Бухорода 1896 йилда, Саттор Мохасдаги шаҳар атрофи саройида юзлаб хилма-хил канизаклар орасида пажлар корпусининг таниқли тарбияланувчиси, олий Петербург табақасининг эркаси бўлмиш амир хушчақчақлик қилаётган бир вақтда, муқаддас анҳорга яқинроқ жойда яшаб турган бой савдогар Хўжаев оиласида зурриёт — Файзулла дунёга келди. Бухоронинг ҳамма ёғида ясмин гулларди. Уларнинг ранг-баранг гулкосаларидан чиққан хушбўй ис ёғлиқ палов ва қовурилаётган гўшт ҳидини босиб, бутун шаҳар узра сузиб юрарди. Янги туғилганларни ҳеч қаерда рўйхатга олишмасди. Орзиқиб кутилган меросхўрнинг туғилган куни номаълум. Онаси ўғлингиз қачон туғилган, деган саволга «ўша вақтда боғимизда ясмин гуллаб турганди» деб жавоб берарди.

Файзулла қисқагина таржимаи ҳолида ўзи ҳақида хасисларча оз, Ленин шогирдларининг бутун авлодига, Октябрь революцияси ижодкорларига хос бўлган ҳаяжонга солувчи камтарлик билан гапириб ўтган. Бу ҳислатда уларнинг алоҳида юқори маънавий маданияти акс этганди.

Худди шу Файзулла Хўжаевга революцион отрядларни бошқариш, жонажон Бухоросидан унинг мустабид ҳукмдорини қувиб юборишда қатнашиш насиб бўлди. Лекин эмигрантлар мадади билан амир орқага қайтди. Файзулла Хўжаев, революцион комитет раиси, қочишга мажбур бўлди. Амир ҳукумати уни сиртдан ўлимга ҳукм қилди. Лекин революция давом этиб, тезда амирни бутунлай тахтдан ағдардилар. 1919 йил охирида Хўжаев ўзининг ёш бухороликлар группаси билан Коммунистик партия сафига ўтди.

М. В. Фрунзе, В. Куйбишев ҳамда Марказий Комитет Туркистон бюросида ишлашган бошқа партия арбоблари Хўжаевнинг ва Ленин изидан борган ўзбекларнинг сиёсий ўсишига катта ёрдам беришди.

Оғир вақтлар эди ўшанда. Босмачилар билан қақшатғич кураш борарди. Энг қонхўр босмачилардан бири, собиқ жиноятчи, гавдали, ваҳший жисмоний кучга эга бўлган Холхўжа калланесарлар тўдасига бошчилик қилиб, Фарғона бўйлаб бўрондек кезиб юрарди. У ўзи билан бирга қоп олиб юрарди ,унга ўз душманларининг кесилган қулоқларини (бир вақтлар ҳиндилар каллаларни йиғиб юрганидек) солиб қўйган. Совет ҳокимиятининг энг хавфли душманлари унинг қўл остига келиб бирлашишарди. Қизил Армия отрядлари таъқибидан Холхўжа чегарага қочган, лекин торгина тоғ сўқмоғида қор босқини остида қолиб ўлган. Босмачилар халқни чалғитиб, гўё Холхўжани учиб келган фаришталар қутқариб қолган, деган афсона тўқишган, лекин бу сафар охирги бор дом дараксиз йўқолганди у.

Анвар пошшо бошчилигида жанг қилган босмачилар бундан кам хавф солмасди. Бироқ тез орада совет тузуми ҳимоячиларининг мардлиги туфайлигина эмас, доно Ленин сиёсати туфайли ҳам босмачилик ҳаракати бостирилди. Туркистонда пул ислоҳоти ўтказилди, қадр-қимматини бутунлай йўқотган махсус «туркбон»лар бекор қилинди; нарх-наво қайта ҳисобланиб, янги умумсовет пуллари билан ойлик тўлашга ўтилди, озиқ-овқат развёрсткасини солиқ билан алмаштирилди, умумий меҳнат мажбурияти бекор этилди, бозорларга маҳсулотни эркин келтириш ва савдо-сотиқ қилишга рухсат берилди, ўзларининг содиқлигини билдирган муллалар турмадан озод этилди. Ўзбекистондаги вазият осойиштароқ бўлиб қолди. Буржуазия таъсири кескин пасайди.

Файзулла Хўжаев ўз ўлкасида Ленин сиёсатини ўтказаётган энг қобилиятли кишилардан бири эди. 1920 йил кузида уни Халқ вазирлари (комиссарлари) Советининг раиси қилиб сайлашди. У Ўзбекистонда фавқулодда ва ғоят қийин бир шароитда ленинча йўлни қатъияткорлик ва дадиллик билан амалга оширди, энг масъулиятли ишга—меҳнаткаш халқ манфаатларига хизмат қилишга ўргана борди.

Биринчи бор Файзуллани Тошкентга «Известия»нинг махсус мухбири бўлиб келганимда кўрганман. Биз Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Икромов хонасида учрашдик. Ҳамма ерда Икромов ҳақида республиканинг энг ақлли, энг софдил кишиси—шу, деб айтишарди. Оқсоқланиб юрувчи, озғин, оқиш юзли Икромов ўзининг хуштакаллуф кўнгил очиқлиги ва ҳазил-мутойибани ўткир ҳис билиши билан менда катта таассурот қолдирди. Файзулла Хўжаев эса кутганимдан бутунлай бошқача одам бўлиб кўринди. Мардлиги, ғоят ўткир дипломатик қобилиятлари ва анча-мунча маълумотлилиги ҳақида кўп эшитганимдан шундай кўринди. Хўжаев паст бўйлик, ёш йигитдек нозик ва тик қомат киши эди. Унинг кичик осиёликларга хос чуқур ўрнашган чўзиқ кўзли, учун-узун киприкли хушбичим юзини пендинка касаллигидан орттирган кўкиш яра доғлари бироз хунук қилиб турарди. Икромов бошқалар орасида қанчалик сергап, ҳозиржавоб, қувноқ бўлса, Файзулла шунчалик индамас, кўпроқ маъюс қиёфада турарди. Хўжаев суҳбатдошига, гўё уни ўзича баҳолаётгандек, жиддий назар билан тикилиб қарарди.

(Давоми бор.)

Атоқли гинеколог ҳақида фильм

Атоқли гинеколог С. Мирсоатова ўзбек хотин-қизлари орасида биринчилар қаторида медицина маълумоти олган шифокорлардан бири. У ёшликданоқ халқ соғлиги посбони бўлишни орзу қилган эди.

Интилганга толе ёр деганларидек, ўртоқ С. Мирсоатова ўқиди, шарафли касб эгаси бўлиб етишди. У ҳозирда етук медик олим, медицина фанлари доктори.

Врач-гинекологнинг бу касбни эгаллашида ўзбек халқининг оқсоқоли Йўлдош Охунбобоевнинг ёрдами катта бўлди. Унинг медицина институтига кириб ўқишига президентнинг ўзи кафолат берганди.

Ўзбекистон ССР илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудияси яқинда ана шу меҳри дарё аёл ҳақида асар яратди. Фильм «Беш минг набиранинг бувиси» деб номланди. Режиссёр А. Ҳамроевнинг кинооператор М. Азимов билан биргаликда суратга олган ҳужжатли фильми ҳаяжонли кадрларга бой.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„КИМ ҚУЛОҚ СОЛАДИ?„

Булка-кондитер фабрикасининг 7-цех склади Чиғатой кўчасининг «Намуна» проездида жойлашган. Бу ерда тухумдан миланж тайёрланади. Буни тайёрлаш учун ҳар куни бир неча минг тухум сарфланади. Чақилган тухумларнинг пўчоғи эса олисроққа чиқариб ташланмай шу ернинг ўзида куйдирилади. Бундан чиққан қўланса ҳид маҳаллага тарқалиб, аҳолининг ғашига тегаяпти.

Ана шу ҳақдаги норозилик хати газетамизнинг шу йил 131 сонида босилган эди.

— Газета материали юзасидан текшириш ўтказилганда фактлар тасдиқланди,— дейилади Тошкент шаҳар санитария ва эпидемиология станциясининг санитария бош врачи ўртоқ Х. Жалиловнинг редакцияга юборган жавоб хатида.— Склад биноси санитария қоидаларига жавоб бермагани ҳамда аҳоли яшайдиган участкада ҳавони бузгани учун тухум пўчоғини бу ерда куйдириш ман қилинди.

ЯЙЛОВЛАРДАН ГЎШТ КОМБИНАТИГА

Ўзбекистоннинг яна икки области — Андижон ва Сурхондарё областлари давлатга гўшт сотиш йиллик планларини муддатидан илгари бажарди. Тайёрловчилар хўжаликлардан тирик вазнда 29 минг тонна чорва ва парранда қабул қилиб олдилар.

АНОРЗОРЛАР ҲОСИЛИ

Фарғоналиклар ва андижонликлар 900 тонна чамаси «саломатлик меваси» — анор уздилар. Республикада бу қимматли мева тайёрлаш йиллик топшириғи бажарилди.

АФСОНАВИЙ АЁЛ

ҒУЗОР. (Қашқадарё области). Бу ерда ўзбек халқининг шонли фарзанди, босмачиларга қарши кураш қаҳрамони Майна Ҳасанова ёдгорлигини тантанали очиш маросими бўлди. М. Ҳасанова жанговар хизматлари учун Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди.

...Майна Ҳасанова сўнгги жангга 200 жангчини бошлаб борган эди. Кучлар баравар эмас — ёш коммунист отрядига қарши 600 босмачи турарди. Қаттиқ олишувда жанговар ўртоқлари жон берди. Ярадор бўлган ва қонига беланган Майнани босмачилар асир қилиб олдилар. Улар қанчалик ваҳшиёна қийнамасинлар, М. Ҳасанова қизил отлиқлар тўғрисида ҳеч гап айтмади. Бу пайт етиб улгурган қизил аскарлар отряди уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қолди.

Москванинг энг яхши врачлари унинг ҳаётини сақлаб қолиш учун узоқ йиллар курашдилар. Шундай қилиб, у яна сафга қайтди. 1954 йил Майна Ҳасанова вафот этди.

Қаҳрамон аёл ёдгорлигини очишга бағишланган ва кўп минг киши қатнашган митингда Майна Ҳасанованинг ёр-дўстлари ана шулар ҳақида эслаб гапирдилар. Ҳайкал устидаги парда туширилганида тўпланган кишилар олдида афсонавий аёлнинг мардонавор қиёфаси намоён бўлди.

ГРУППА МЕТОДИ ҚЎЛЛАНИЛМОҚДА

Ленин районидаги Ильич номли колхоз далаларида кўрак териш машиналаридан группа методида фойдаланилмоқда. Ғўза тупларидаги очилмаган кўракларни терувчи агрегатлар 30 тача «зангори кема» ўрнида ишлатилмоқда.

Группалаб ишлаш туфайли ҳар куни ҳар бир машина билан ўртача ҳисобда 5,5—6 тонна кўрак териб олинмоқда. Илғор механизаторлардан Абдураҳмон Усмонов, Мамаюсуп Матёқубов, Носир Мусаев ва Собиржон Хўжаахмедовлар техникадан моҳирона фойдаланмоқдалар. Колхоз правленияси терим мавсумини тугаллаш босқичида агрегатлардан энг яхши фойдаланаётган механизаторлар учун мукофотлар белгилади.

ҚАҲРАМОНЛАР ХОТИРАСИ

УРГАНЧ. Хоразм ҳайкалтарошлари Улуғ Ватан урушида қаҳрамонларча ҳалок бўлган юртдошларига Туркманистонда иккита улуғвор ёдгорлик қурдилар. Бу обидалар Тошовуз районидаги Ленин номли ва Оржоникидзе номли колхозларда очилди.

Ёдгорликларни очиш тантанасида Хоразм ва Қорақолпоғистон Автоном Республикасидан келган делегациялар қатнашди.

СЕРҚУЁШ республикамизда

ДАРАХТ КЎЧАТЛАРИ ЎТҚАЗИЛМОҚДА

УРГАНЧ. Хоразмдаги ихтисослаштирилган совхоз Қорақалпоғистоннинг ихтисослаштирилган «Нукус» совхозига пакана нок кўчатларини жўнатди. Нокни беҳига пайванд қилиш натижасида пакана нок дарахти ҳосил қилинди. Пайвандтаг беҳи ёш мева дарахтининг ўсишини «тўхтатди».

Хоразмлик тажрибачилар Амударёнинг қуйи оқимида биринчилардан бўлиб ярим пакана ва пакана мева дарахтларни етиштириш билан шуғуллана бошладилар. Махсус участкада олма кўчатлари ҳам етиштирилмоқда. Пакана мева дарахтларининг баланд мева дарахтларига нисбатан катта афзалликлари бор. Бундай дарахтлар Хоразмнинг шўрхок ерида яхши ўсади.

Баҳорда Хоразмда пакана мева дарахт кўчатлари кўплаб ўтқазиш мўлжаллаб қўйилди.

ТЎРТ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ФАРҒОНА. «Ферганаводстрой» трестининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Машраф Раҳимқулов бошлиқ экскаваторчилар бригадаси беш йиллик планнинг дастлабки тўрт йили топшириғини бажариб қўйди. Илғор механизаторлар коллектор-дренаж тармоғини реконструкция қилиш ва Марказий Фарғона канали ўзанини қазишда ишлаб, шу вақт мобайнида ярим миллион кубометрдан ортиқ тупроқ чиқардилар. Бу муваффақиятга меҳнатни моҳирона ташкил қилиш ва техникадан усталик билан фойдаланиш туфайли эришилди.

М. Раҳимқулов экипажи москваликларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, беш йиллик план топшириғини келгуси йилнинг биринчи май байрамигача бажариб бўлишга сўз берди.

ЖУМАНОВЛАР ОИЛАСИНИНГ БАХТИ

ШАҲРИСАБЗ. (Қашқадарё области). Анорбой Жуманов Шаҳрисабз районидаги «Ленинград» колхозининг пахта далаларида 25 йил давомида трактор бошқарди. Шу вақт ичида кекса механизатор ўз топшириғини бажармаган пайт бўлмаганди.

А. Жуманов трактор рулини станокка алмаштирди — ремонт устахонасида ишлай бошлади. У ўз тракторини ўғли Воҳиджонга топширди. Воҳиджон отасининг маслаҳатига амал қилиб, ёзда ғўзага яхши ишлов берди ва мўл пахта ҳосили етиштирди. Терим бошланганида «зангори кема» штурвалини ушлади. У билан бирга хотини Савринисо ҳам меҳнат қилди. Уларнинг иккалови «зангори кема»ларнинг бункерларидан 200 тонна «оқ олтин» тўкишди.

ҚИЗИЛҚУМДА УРУҒ ЙИҒИМИ

НУКУС. Қизилқумда саксавул ва черказ уруғи йиғила бошланди. Чимбой ўрмон хўжалиги ходимлари Жонадарё массивида бир неча тонна уруғ йиғиб қўйишди.

(ЎзТАГ).

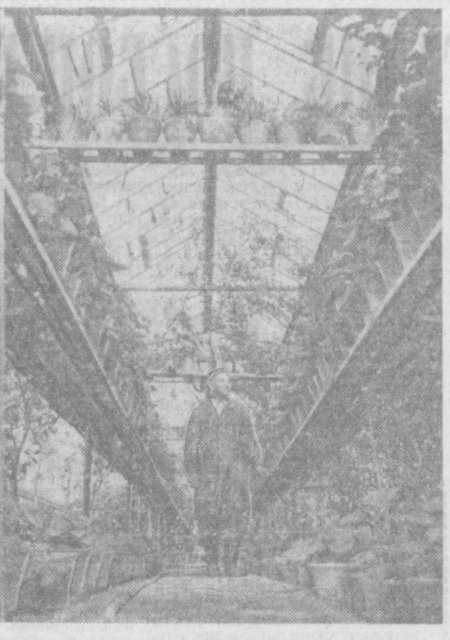

СУРАТЛАРДА: (чапда) Зайниддин Фахриддинов ўғли билан биргаликда гул кўчатини кўздан кечирмоқда. (Ўнгда) колхоз оранжереясининг бир кўриниши. А. Горокрик фотолари. ЎзТАГ.

ТОШКЕНТ ЛИМОНЛАРИ

Фотографиялардаги лимонларни бизга кўрсатиб, булар Тошкентда етиштирилган дейишса, ажабланган бўлар эдик. Лекин биз шода-шода бўлиб пишиб турган, ўзининг хушбўй исини атрофга таратаётган бу ажойиб меваларни ўз кўзимиз билан кўрдик.

Шу лимонларни ўстириб, етилтирган боғбон эса, гапида давом этиб, деди:

— Мана бу шохда олтмиш дона лимон бор. Мана буларнинг ҳар қайсисида...

Лекин шовул мева қилаётган лимон шохлари бу ерда жуда кўп. Бу боғда бир неча ўн минг дона лимон олтиндай бўлиб пишиб ётибди.

Бу ажойиб боғ Тошкент чегарасидан чиқишингиз билан бошланади. Тошкент ГРЭСига олиб борадиган тош йўлнинг бир томонида энергетикларнинг йирик блоклардан ясалган уйлари қаторлашиб кетган, шу йўлнинг иккинчи томонида эса, оранжереянинг ойнавон деворлари қуёшда ёрқираб турибди. Оранжерея ичида пишиб ётган лимонлар узоқдан кўзга ташланади.

Огоҳлантириб дарров шуни айтиб қўйиш керакки, бу лимонга ишқибоз кишининг маҳсули эмас, тажрибакор боғбоннинг тасодифий муваффақияти эмас. Биз хоналар ичида, теплицаларда ўстирилган нодир лимонларни илгари ҳам кўрганмиз. Буларни ана шу катта боғдаги лимонлар билан таққослаб кўриш ниятимиз ҳам бор эди. Лекин бу лимонларнинг таъми ҳам, катталиги ҳам, ҳосили ҳам хонаки лимонлардан ниҳоят даражада фарқ қилади.

Лимонларнинг таъмига келганда, биз тилим-тилим қилиб кесилган шу мевани оғзимизга солиб шимар эканмиз, «нега бунинг пўсти ширин?» деб билишга уриндик.

— Лимоннинг пўсти асли шундай ширин бўлиши керак!— жавоб берди Зайниддин Фахриддинов. Лимоннинг меваси пишиб етилиши учун бир йил муддат керак, аммо, масалан, Грузияда лимон ҳосилини ҳар олти ойда узишади. Бундай лимон яшикларда етилиб, натижада унинг кўк пўсти сарғайиб кетади. Лекин таъми барибир қолаверади.

Куйбишев ва Андижон, Луганск ва Красноярск шаҳарларидаги лимон шайдоси бўлган боғбонларгина эмас, ҳатто цитрус мевалар пойтахти Тбилиси боғбонлари ҳам маслаҳат сўраб тошкентлик лимон мутахассисига мурожаат қилаётганликлари бежиз эмас.

Зайниддин ака бу ишларнинг ҳаммасини отасининг боғига қизиқишдан бошлади. Кекса ота ғоят миришкор боғбон эди. Фахриддиновлар уйи ёнидаги унчалик катта бўлмаган участкада ўзбек диёрида етиштириладиган ҳар қандай мевани топиш мумкин эди. Кекса боғбон мана шу бойликларнинг ҳаммасини ўғлига мерос қилиб қолдирди. Хўш, Зайниддин бу меросни нима қилди? Буни шу ерда ўсаётган ўн тўрт хил олма навларидан билиш мумкин. Буни олма конвейери деса бўлади. Олмаларнинг бир нави пишиб тамом бўлиши билан кетма-кет бошқа нави етишади.

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхозда ташкил этилган оранжереяни кимга топширсак бўларкин,— деб бу ишнинг кўзини биладиган одам қидирилганида, ҳамма бир оғиздан Зайниддинни кўрсатди, чунки Зайниддинни туғма боғбон деса бўлади. Шу тариқа у биринчи марта лимонларга дуч келди.

Илгари ҳам колхоз теплицасида лимон етиштиришга уриниб кўрилган эди. Лекин бу ишдан тузук натижа чиқмади. Пакана-пакана шохларда катталиги ёнғоқдан ортиқ бўлмаган лимонлар аранг кўзга ташланарди. Ҳамма бу ишдан қўл ювай деб турган пайтда Зайниддин бунга аралашди. У, лимон буталарини ўзининг оранжереясига олиб ўтқазди. Шу-шу бўлдию, у чинакам ва мўл лимон мевалари етиштириш шайдосига айланди.

У, биринчи отпускасиниёқ Абхазия цитрускорлари ҳузурида ўтказди. У ердаги цитрус меваларига обдан разм солиб, текшириб кўриб, кўп нарсаларни билиб олди. Аммо, Абхазиянинг тажрибаси Тошкент ерларига тўғри келмас экан, деган қатъий хулосага келди. Чунки ҳавонинг намлиги ҳам, қуёшнинг иссиғи ҳам бошқача эди. Демак, янгича йўл топиш керак.

Унинг бу йўлларни қандай қидирганлигини, қандай муваффақиятсизликларга учраганлигини ва ниҳоят, энг яхши йўлни топиб олганлигини ҳикоя қилиб ўтирмаймиз. Буни Зайниддиндан ўзи Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик институтининг олимлари ёрдамида ёзаётган китобдан ўқиб билиш мумкин. Лекин минг-минглаб ишқибозларни ҳеч шубҳасиз қизиқтирадиган баъзи тафсилотларга тўхталиб ўтиш керак.

Оранжереяга киришингиз билан дарров мўъжизалар бошланади. Битта дарахтнинг ўзида пишиб ётган лимон, мандарин ва апельсинларга кўзингиз тушади. Зайниддин бу меваларнинг ҳаммаси Янги грузинча деб аталган лимон дарахтига пайванд қилинганлигини тушунтириб берди. Бу навнинг ўзи Ўзбекистон учун унчалик аҳамиятли эмас. Лимон ўстиришга қунт қилган кишиларни кўп йиллар қийнаб азоб берган нав — мана шунинг ўзи. Бу лимон дарахти чуқур илдиз отар, катта-катта шохлар чиқарар эди-ю, лекин ҳосилдан дарак бўлмасди. Аммо шу навга пайванд қилинган Мейер деб аталган осиё нави яхши ҳосил берди. Шу тариқа икки йил ўтар-ўтмас, томири бақувват мана шу лимон дарахтларидан иборат янги боғ пайдо бўлди. Лимон дарахтига пайванд қилинган мандаринлар ва апельсинларга келганда шуни айтиш мумкин. Жуда кўп мевалар орасида айниқса шохларини эгиб турган мевалар кўпроқ кўзга ташланади. Мана шу лимонларнинг ҳар бири тўққиз юз-тўққиз юз эллик грамм келади. Чатиштириш тажрибаларининг натижаси мана шундай бўлди.

Яна бир мўъжизага кўзимиз тушди: бир дарахтнинг ўзида сап-сариқ бўлиб пишиб ётган лимонларни ҳам хушбўй ис таратиб ётган шода-шода гулларни ҳам кўрдик. Бу ҳам конвейерми?

—Бўлмасачи?— жилмайди Зайниддин.— Одамларга бутун йил бўйи лимон керак-ку, ахир.

Бу теплицада Зайниддиннинг ўғли, қишлоқ хўжалик институтининг сиртқи бўлимида ўқиётган Ёвмитдин ҳам биргаликда меҳнат қилмоқда. Ҳозирги кунда теплица олти юз олтмиш квадрат метрдан иборат. Кам дейсизми? Жуда кам. Бироқ, шу ернинг ҳар бир метри йилига йигирма уч сўмлик маҳсулот беради. Кўп дейсизми? Ҳа, жуда кўп! Шу сабабли эски аранжерея ёнига ярим гектардан кўпроқ янги аранжерея қурилди. Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Туроб Нормуҳамедовнинг ташаббуси билан уч гектар ойнаванддли сарой лойиҳаси тузилмоқда. Бу оранжереяда нуқул лимон етиштирилади, чунки Туроб ака ердан қандай даромад олишни ва одамларни қандай ишга солишни яхши билади. Мана шу катта оранжерея қурилиб бўлиб, лимон дарахтлари ўтказилиб ҳосилга кирганидан кейин Тошкент лимонининг шуҳрати узоқ-узоқларга таралади. Ана шунда Ўзбекистон пойтахтининг ҳар бир магазинидан лимон топиш мумкин бўлиб қолади.

Эски оранжереяда бўлгани каби янги оранжереяда ҳам лимон дарахтлари орасига Африка мамлакати — Кениядан келтирилган ажойиб гуллар ўтказилади. Зайниддин аканинг бу гулларга қизиқиб қолганлигининг боиси нима? Бунинг боиси ҳам шуки, одамларни хурсанд қилишни Зайниддин ака жуда яхши кўради. Фаҳриддиновнинг ташаббуси билан қирқ икки хил рангда товланадиган бу гуллар йилнинг энг совуқ ойларида — январдан апрелгача чаман бўлиб очилади. Қишда сотиш учун тайёрланган беш мингта тувакдаги гул ҳозир теплицада турибди. Бу ерга февраль ойида меҳмон бўлиб келган кенияликларнинг ўзи қуйидаги фикрларни ёзиб қолдирган:

«Ўрта Осиёда қор ёғиб турган пайтда бундай гулларни кўриш бизни жуда қувонтирди. Бутун Ўрта Осиёни гулистонга айлантиришингизни чин кўнгилдан тилаймиз!»

Бу фикрга биз ҳам қувониб қўшилдик ва имзо чекдик.

В. АЛИШЕВ, Е. МАЙОРОВ.
(ЎзТАГ мухбирлари).

БИНОКОРЛАР МИННАТДОР

«Бу ерда тайёрланаётган овқатлар лаззатлиги ва хилма-хиллиги билан бизни мамнун қилмоқда. Биз айниқса бош ошпаз ўртоқ Абдураҳмон Нурмухамедовдан хурсандмиз.

П. ГУБАЙДУЛЛИН,
1-қурилиш бошқармасининг бинокори».

Бундай юрак сўзларини Куйбишев район ошхоналар трестига қарашли 7-ошхонанинг «Партия XXI съезди» массивидаги филиали таклифлар дафтаридан кўп ўқиймиз. Ошхона «Главташкентстрой»га қарашли 5-қурилиш трестининг азамат бинокорларига намунали хизмат қилмоқда. «Коммунистик меҳнат коллективи» деган шарафли ном эгаси бўлиш учун астойдил ҳаракат қилаётган ошхона ходимлари хўрандаларга очиқ кўнгиллилик билан муомала қилишади. Ойлик ва квартал топшириқларини узлуксиз ошириб адо этишга, таомларнинг лаззатли ва хилма-хил бўлишига эришиш учун курашадилар.

Меҳмонларнинг ҳурмат ва иззатига сазовор бўлган мезбонлар бир неча марта район ва шаҳар ташкилотларининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланишган. Мастура Ёқубова, Раҳбар Толипова, Муҳаррам Юсупова, Муҳаббат Расулова сингари ҳаракатчан, хушмуомала, қўли ширин пазандалардан бинокорлар чексиз мамнунлар.

Х. ТОШТЕМИРОВ,
Т. ТОЖИЕВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Л. ЖОНСОННИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Президент Л. Жонсон оқ уйда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб айтдики, АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасига қарши ҳаво урушини тўхтатмоқчи эмас, чунки, президентнинг гапига қараганда, Вьетнам Демократик Республикаси музокара олиб боришни «истамаётган» эмиш. Президент Американинг бу интервенциясини оқламоқ учун СЕАТО шартномасини рўкач қилиб, АҚШ ҳукумати Вьетнамдаги урушни «АҚШнинг хавфсизлигини таъминламоқ учун» ва Шарқи Жанубий Осиёнинг хавфсизлигини таъминламоқ учун олиб бораётир, деди. АҚШ, деди президент, Шарқи-Жанубий Осиёдан чиқиб кетмайди. Л. Жонсон ҳозир Вашингтонда ўтказилаётган ҳарбий кенгашлар ҳақида гапириб, дедики, Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинлари қўмондони Уэстморлен ва АҚШнинг Сайгондаги элчиси Банкерларнинг айтишига қараганда, Америка қўшинлари бу урушда «муваффақият» қозонмоқдалар.

Жонсон матбуот конференциясининг анчагина қисмини ўзининг Вьетнамдаги сиёсатини ҳимоя қилишга бағишлади, чунки Америка жамоатчилиги орасида бу урушда норозилик кучайиб бормоқда. У оқ уйнинг Вьетнамдаги сиёсатига қарши айниқса актив норозилик билдираётган америкаликларнинг яна қоралаб гапирди. Ҳукумат сиёсатини танқид қилавериш, деди президент, «Мамлакат учун ғоят хатарлидир».

Шу билан бирга президент Вьетнамдаги уруш демократик партия аъзоларига маъқул эмаслигини эътироф қилди. (Президентнинг ўзи шу партиянинг аъзоси).

Жонсон жамоатчилик фикрини сўраш натижасида тўпланган маълумотларни камситишга уриниб кўрди. Бу маълумотлар эса, ҳукуматнинг Вьетнамда ўтказаётган йўлига нисбатан норозилик америкаликлар орасида кучайиб бораётганлигини кўрсатиб турибди. Президент, урушга нисбатан бўлган бу норозилик мен кўраётган чораларга ва Америка ҳарбий қўмондонлигининг Вьетнамдаги планларига таъсир қилмайди, деб огоҳлантирди.

Президентга, АҚШ ҳукумати Вьетнам миллий озодлик фронти билан музокаралар бошлашга уриниб кўриш ниятида эмасми, деб савол берилганида, Жонсон, матбуот конференцияси бунақа проблемалар муҳокама қиладиган жой эмас, деб бу саволга тўғридан-тўғри жавоб беришдан бош тортди.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТЕПАСИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 18 ноябрь. (ТАСС). Вьетнам Халқ Армиясининг зенитчилари, дастлабки ҳисобга қараганда бугун Вьетнам Демократик Республикасининг осмонига бостириб кирган Америка самолётларидан саккизтасини уриб туширганлар.

Вьетнам информация агентлигининг хабарида айтилишича, Америка самолётларидан иккитаси Хайфон тепасида, иккитаси Футхо вилояти тепасида ва иккитаси Виньфук вилоятида уриб туширилди, яна бир самолёт Хабак вилояти тепасида ва тағин битта самолёт Хатэй вилоятида уриб туширилган.

Шундай қилиб Вьетнам Демократик Республикаси территорияси тепасида уриб туширилган Америка самолётининг сони 2.550 тага етди.

АФҒОНИСТОННИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

КОБУЛ. Афғонистон парламенти подшонинг топшириғига биноан Нураҳмад Эттимади тузган ва тасдиқлаш учун парламентга тақдим қилган янги ҳукумат составини кўпчилик овоз билан маъқуллади.

Н. А. Эттимади янги ҳукумат составида айни вақтда ташқи ишлар министри вазифасини ҳам бажаради. (ТАСС).

ИСРОИЛ САМОЛЁТЛАРИ БАРНИНГ ОСМОН ЧЕГАРАСИНИ БУЗДИ

ҚОҲИРА, 18 ноябрь. (ТАСС). Мен агентлиги хабар беради: Исроил ҳарбий самолётлари кеча разведка қилиш мақсадида мамлакат шарқида Бирлашган Араб Республикасининг осмон чегарасини бузди. Миср қўшинлари зенит артиллериясининг ўти билан самолётлар қайтарилди.

(ТАСС).

«Х—15» ҲАЛОКАТИ

НЬЮ-ЙОРК. Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармасига қарашли учта «Х-15» ракетопланларидан бири навбатдаги тажриба парвози вақтида қулаб тушди.

1959 йилдан бери бу самолётлар космос чегараларини тадқиқ қила бошлаганидан бери бу «Х-15»нинг биринчи ҳалокати бўлди.

«Х-15» самолёти пасаяётганда қийинчиликларга дуч келган деб фараз қилинмоқда.

ДАДИЛ ОПЕРАЦИЯ

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик халқ куролли кучларининг жангчилари 7 ноябрда Бинтхуан вилоятида дадил операция ўтказдилар. Улар, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотларига асосланиб, Америка ва Сайгон қўшинларига катта талофот етказдилар.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари ана шу вилоят марказидан 34 километр нарида жойлашган аҳоли яшайдиган Бауоке пунктининг Фантхнет шаҳрини эгаллаб, душманнинг у ердаги таянч пунктини тамомила яксон қилдилар. Америка ва қўғирчоқ ҳукумат қўшинлари солдатларидан қарийб 700 киши ўлдирилди ва ярадор қилинди. Бир соат давом этган шиддатли жанг вақтида қўғирчоқ ҳукумат қўшинларининг бир батальони, «граждан соқчилиги» ротаси, шунингдек Американинг бир саперлар ротаси сафдан чиқарилган. Душманнинг элликдан ортиқ танки ва бронемашинаси яксон қилинди ва шикастлантирилди. Кўпгина ҳарбий техника вайрон қилинди ва қўлга туширилди.

Америка ва қўғирчоқ ҳукумат қўшинларига ёрдам бермоқ учун вертолётлар юборилган эди. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари бу вертолётлардан учтасини уриб туширдилар.

Ғарбий Германияда ишчиларнинг аҳволи

«Сизнинг бетоб бўлганлигингизни эшитиб, хафа бўлсак ҳам, аммо шунга қарамай, биз ўзимиз ғоят афсусланган ҳолда сизга шуни маълум қилишга мажбурмизки, конъюнктуранинг пасайиши давом этаётганлиги сабабли биз ўзининг касаллиги важидан ёки бошқа сабаблар билан ўзининг иш вазифаларини тегишли равишда бажара олмайдиган ходимларимизни биринчи навбатда ишдан озод қилишимизга тўғри келади...

Чуқур ҳурмат билан...» ва ҳоказо.

Кейинги вақтларда Ғарбий Германиядаги кўпгина меҳнаткашларнинг ўз хўжайинларидан олаётган ва шу қадар «назокатли қилиб ёзилган бошқа ўнлаб хатлар каби мазкур хатни ҳам Германия Федератив Республикаси металлистларининг касаба союзи яқинда эълон қилди. Шу хатларнинг илтифотли—чучмал услубда ёзилганлиги хат муаллифлари ҳар қанча уринса ҳам аммо ўша хатларда ифодаланган шафқатсиз мазмунни яшираётгани йўқ, балки кўпроқ уқтириб кўрсатмоқда.

Ғарбий Германияда капиталистик мамлакатлар учун одат бўлиб қолган нисбатан кўп ишлаб чиқариш кризиси кучайиб бораётганлигини кўрсатувчи ҳамма белгилар аён бўлиб қолмоқда. Бу мамлакатда саноат ишлаб чиқаришининг мутлоқ миқдори қисқариб бораётганлиги бир йилдан бери давом этмоқда. Расмий маълумотларга қараганда, шу йилнинг дастлабки саккиз ойи мобайнида Германия Федератив Республикасида саноат ишлаб чиқариши қарийб беш процент қисқарган. Ишсизлар сони ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда қарийб тўрт баравар кўпайди.

Корхоналарнинг дарвозалари олдида ишсизлар ҳамиша тўпланиб турганлиги хўжайинларнинг бу ишсизлардан ўз корхонасида ишлаб турган ишчиларни эксплуатация қилишни кучайтириш воситаси тариқасида фойдаланишига имконият бермоқда. Капиталистлар ҳақ тўланмайдиган ва «иш сменаси эмас», деб аталган сменаларни тобора кўпроқ жорий қилмоқдалар. Улар иш ҳақи тўғрисидаги тариф шартномаларини касаба союз ташкилотлари билан биргаликда кўриб чиқишдан бош тортмоқдалар. Натижада меҳнаткашларнинг иш ҳақини ошириш у ёқда турсин, балки бу иш ҳақини ҳатто қисқартириш давом этмоқда. Чунончи, Германия Федератив Республикаси касаба союзларининг маълумотларига қараганда, Ғарбий Германия саноатида ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи 1967 йил биринчи кварталда 20 миллиард маркани ташкил этган, яъни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан икки процент камайган.

Бироқ, меҳнаткашларнинг реал даромадлари мазкур маълумотларда кўрсатилганига қараганда анча кўпроқ миқдорда қисқармоқда, чунки товар ва озиқ-овқатларнинг нархлари, транспортда юриш қиммати, квартира ҳақи ҳамда бошқа коммунал хизматлар учун тўланадиган ҳақлар тўхтовсиз ошиб бормоқда. Расмий маълумотларга қараганда, фақат шу йилнинг биринчи ярмидагина Германия Федератив Республикасида нархлар ўрта ҳисобда 2,5 процент кўтарилган. Масалан, пишлоқ нархи 6 процент, сабзавот ва меваларнинг нархи 3 процент, балиқ ва сутнинг нархи 2 процент кўтарилган. Шу давр ичида квартира ҳақи 6,5 процент ошган. Электр энергия, газ ва сувга тўланадиган ҳақ яна оширилади, деб яқинда эълон қилинди. Мана шуларнинг ҳаммаси учун тўланадиган ҳақ 1968 йил 1 январдан бошлаб 7 процент оширилади.

Расмий манбалар ёки касаба союз ташкилотлари томонидан эълон қилинган, Ғарбий Германиянинг айрим саноат тармоқларидаги меҳнаткашлар аҳволи қай даражада эканлигини кўрсатадиган яна баъзи маълумотларни айтиб ўтайлик. Германиянинг металлургия ва металлни қайта ишлаш саноатида ишчи ва хизматчилар сони бу йил 300 минг кишидан кўпроқ қисқарди. Ишдан бўшатилишдан қутилиб қолишга муяссар бўлган ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи эса шу йилнинг саккиз ойи мобайнида олти процент камайди. Дортмунддаги саноат корхоналарида металлистларнинг иш ҳақи йилнинг биринчи ярмида қарийб 10 процент қисқарди. Германия Федератив Республикасининг яна бир металлургия саноати маркази бўлган Бохум корхоналарида металлистларнинг иш ҳақи 1966 йилнинг июлидан то 1967 йилнинг июлигача бўлган давр ичида камайиб 83 миллион маркадан 75 миллион маркага тушиб қолди.

Рур области кончиларининг аҳволи ҳам жуда оғир бўлиб қолди. Германия Федератив Республикасидаги бу областни «ўлиб бораётган шахталар майдони» деб кўпдан бери аталиб келаётганлиги бежиз эмас, фақат ўтган йилнинг ўзидагина бу областдаги шахталардан 11 таси ёпилди. Айни вақтда Рурнинг кўмир саноати хўжайинлари кўмир қазиб чиқариш камайиб бораётганлиги сабабли ҳукуматдан миллион-миллион марка товон олмоқдалар, кончиларни эса ишдан ҳайдамоқдалар. Фақат шу йилнинг биринчи ярмидагина кончилардан 26 минг 500 киши ишсиз бўлиб қолди. Касаба союзларнинг тахминига қараганда, яқин ойлар ичида яна 80 минг шахтер ишдан бўшатилади. «Иш сменалари эмас», деб аталган сменалар жорий қилинаётганлиги натижасида кончилар кўп миқдорда иш ҳақидан маҳрум бўлмоқдалар. Бу миқдор кейинги уч ярим ой ичида 35 миллион маркани ташкил қилди.

Ғарбий Германия саноатининг бошқа тармоқларида, масалан, автомобиль саноатида, қурилиш ва тўқимачилик тармоқларида ҳам ишчиларни кўплаб ишдан бўшатиш давом этмоқда. Бу йил қиш Ғарбий Германия меҳнаткашларининг аҳволи тағин ҳам оғирлашади. Ғарбий Германия экономистларининг тахмин қилишларига қараганда, ёзги мавсумнинг охирида 400 минг кишига яқинлашиб қолган ишсизлар сони бу йил қишда бир миллионга етиши турган гап. Демак, Ғарбий Германиянинг яна юз минглаб меҳнаткашлари тирикчилик ўтказиш ва яшаш учун ишлаб пул топиш имкониятидан маҳрум бўладилар. Демак, ҳозирча ўзининг иш жойини йўқотмай турган меҳнаткашларнинг ҳам иш ҳақи анча қисқартирилади.

Ишсизлик кўпайиб бораётганлиги саноатда ишлаб турганларнинг аҳволигагина таъсир қилиш билан чекланаётгани йўқ. Майда деҳқон хўжаликларининг хонавайрон бўлиши тўхтовсиз давом этаётганлиги натижасида кўпгина деҳқон оилалар ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳаларига бориб, тирикчилик қилиш йўлини қидиришга мажбур бўлмоқдалар. Ғарбий Германия экономикасида кризис белгилари кучайиб бораётган ва мамлакатда ишсизлар кўпайиб кетаётган бир шароитда бу ҳол деҳқонларнинг аҳволини тағин ҳам уқубатли ва фожиали қилиб қўймоқда.

Ғарбий Германия матбуотида босилган хабарларга қараганда, металлистлар, шахтерлар, бошқа тармоқларнинг ишчилари ўзларининг иқтисодий аҳволларини яхшилаш учун актив кураш олиб бормоқдалар. Ғарбий Германия металлистларининг кўп миллионли отряди айниқса кескин курашмоқда. Бонн ҳукумати «социал осойишталикни» сақлаб қолишга ва забастовка ҳаракатининг бошланиб кетишига йўл қўймасликка уриниб, металлистлар касаба союзи вакиллари билан хўжайинлар бирлашмасининг вакиллари ўртасидаги музокараларга бевосита аралашди. Бонннинг молия министри Штраус ва хўжалик министри Шиллер ишчиларнинг ўз талабларидан воз кечишига кўндиришга уринмоқдалар. Лекин Ғарбий Германия металлистлари ўз талабларида қаттиқ турибдилар. Улар ўз хўжайинларидан лоақал қуйидаги шартларни амалга оширишни, яъни ишчиларни кўплаб ишдан бўшатишни тўхтатишни, «иш сменаси эмас», деб аталган сменаларни бекор қилишни, нарх-наво ошиб бораётганлиги сабабли хўжайинлар билан тузилган тариф шартномаларини қайтадан кўриб чиқишни талаб қилмоқдалар.

А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

СОЦИАЛИСТИК ЮГОСЛАВИЯДА «Застава — 750» маркали кичик литражли автомобиллар ишлаб чиқариш йил сайин ортиб бормоқда. Ишлаб чиқарилаётган бу енгил автомобилларнинг бир қисми четга экспорт қилинмоқда. Суратда: Крагуевацдаги «Црвена Застава» заводи ҳовлисидаги тайёр автомашиналар.

ТАНЮГ—ТАСС фотоси.

КИПРДА ЯНГИ МОЖАРОЛАР

ПАРИЖ, 18 ноябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Никозиядан хабар беради: бугун саҳар пайтида Никозияда кипрлик турклар кипрлик икки грекни отиб ўлдиришди.

Бу янги можаро натижасида оролдаги кескинлик тағин ҳам баттарроқ кучайди ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролли кучлари тайёр ҳолга келтириб қўйилди.

Шу билан бирга кеча кечқурун оролнинг жанубий соҳилидаги Лимасол шаҳридаги турклар маҳалласида пластик бомба портлаганлиги тўғрисида хабарлар олинди. Бу портлаш моддий зарар етказган бўлса ҳам, аммо бундан одамлар шикастланмади.

АСАБНИ САҚЛАНГ

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Асаб организмнинг энг нозик толаларидан бўлиб, у киши ҳаёти учун ғоят катта аҳамиятга эга. Кўпгина касалликлар асабнинг тез ва ножўя қўзғалишлиги орқасида келиб чиқади. Асаб ишдан чиқмаслиги учун ўз вақтида унинг олдини олиш жуда зарур.

Асаб касаллигининг келиб чиқишига асосан турмушдаги оғирчиликлар, кишининг тўсатдан мусибатга тушиб қолиши, нормал ҳолатдан доимо ортиқ ишлаши, вақтида дам олмаслиги, айниқса, кун тартибини доимо бузишлик сингари ҳолатлар сабаб бўлади. Булар асаб системаси ишини кучсизлантиради ёки жуда пасайтириб юборади. Лекин ҳаётда деярли ҳар бир киши ҳам оғир аҳволга тушиши мумкин. Бироқ асаб касали билан эса ҳамма эмас, айрим кишиларгина оғришлари мумкин. Бунда ирода кучи катта аҳамиятга эгадир. Агар кишининг иродаси мустаҳкам ва кучли бўлса, у ҳар қандай шароитда ҳам ўзини қўлга олади. Афсуски, ҳамма ҳам турмушнинг оғир шароитларига бардош бера олмайди.

Касалликнинг олдини ўз вақтида олиш меҳнат қобилиятини сақлаб қолишда муҳим омилдир. Одатда асаби бўшашган беморда ўзига хос белгилар бўлади. Баъзиларнинг бўлар-бўлмасга тез-тез жаҳллари чиқиб, тажанг бўладилар, жанжаллашадилар, чарчайдилар, арзимаган нарсадан ваҳимага тушадилар. Кечалари ухламай ёки ухласалар ҳам уйқулари юзаки бўлиши натижасида қўрқинчли тушлар кўриб чиқишлари асаб касаллигининг белгиларидир. Бунда хотирлаш қобилияти пасаяди ва бошқа бировларда эса вақти-вақти билан қайтариладиган бош оғриғи рўй беради. Улар ўзлари бажараётган ишни кўнгилдагидек, ўз вақтида тўлиқ қилолмайдилар. Шунга ўхшаш яна бир қанча белгилар бўлишлиги мумкин.

Асаб касалликларининг келиб чиқишига яна асосий сабабларидан бири ёшликдаги тарбиянинг бўш бўлиб қолишлигидир. Масалан, оиладаги бола (кўпинча эркатойлар) атрофида кўпчилик одамнинг парвона бўлишлиги, айниқса, боланинг айтганини узлуксиз бажариш, унга ортиқча эътибор билан қарашлик, шу билан бир қаторда болага мустақиллик бермаслик болани анча бўш бўлиб ўсишига сабаб бўлади. Бундай муҳитда ҳамма вақт у ўзига аҳамият беришларини, меҳрибонлик қилишларини истаб қолади. Бора-бора бу одат ўша боланинг характерига сингиб кетади. Натижада унинг иродаси мустаҳкам бўлмайди, турмушда арзимаган қийинчиликка учраши биланоқ уни енголмай асаби тезда қўзғолади. Шундай қилиб, нотўғри тарбия асаб системасида жуда ёмон из қолдириб, уни тез орада ишдан чиқишлигига олиб боради. Ҳаддан ташқари меҳрибонлик болада журъатсизлик, қўрқоқлик, асабийлик одатларини ҳам вужудга келтиради.

Асаб системасини бўшашишлиги натижасида бошқа ички органлар иши ҳам бузилади. Асабий кишиларнинг баъзи бирлари юракларининг қисилишидан ва тез-тез уришидан, ошқозондаги оғриқ, айрим вақтда қўлнинг титрашидан шикоят қиладилар. Кўпинча бу шикоятлар салбий эмоция вақтида кучаяди. Оқибатда асаб системаси ишдан чиқмаса ҳам унинг баъзи бир функциялари бузилади.

Шунинг учун касаллик олдини олиш зарур. Акс ҳолда бундай асабий ўзгаришлар кишини оғир хасталикка олиб келади. Масалан, қон босими ортиб кетиши мумкин.

Асабланмасликнинг олдини олиш тадбирларидан бири хушмуомалаликдир. Бундай вақтда киши ўзининг ҳам, бошқанинг ҳам асабини сақлаши мумкин. Болани ўстиришда тўғри оилавий таълим беришлик, бу ишда бирлик бўлиши ҳам катта аҳамиятга эга. Ота-она оилада аввало, бир-бирларини ҳурмат қилиб, хушмуомалада бўлишса, келажакда фарзандларининг асаб системалари ҳам мустаҳкам бўлади.

Касаллик орқасида нерв системаси бўшашган бўлса у ҳолда беморни кўрувчи мутахассис билан суҳбатлашиб тегишли чора кўриш лозим. Асаб касаллигини даволашда психотерапия катта роль ўйнайди. Яъни сўз ва муомала билан касалликни пайдо қилган сабабларга нисбатан беморнинг муносабатини ўзгартириш мумкин. Кун тартибини тўғри тузишлик, вақтида дам олиш ва ухлашлик организмдаги модда алмашувини яхшилаб, саломатликнинг ўз ҳолатига қайтишлигига ёрдам беради.

Организмни доимо ақлий ва жисмоний чиниқтиришлик асаб касаллини ўзидан узоқлаштиради. Эрта билан туриб бадантарбия қилишлик, саратон вақтидан бошлаб совуқ сув билан белгача артиниш, гимнастика ва сув спортлари билан шуғулланиш ҳам асаб системасини мустаҳкамлайди, иродани кучайтиради.

Шомурод ШОМАНСУРОВ,
Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг доценти.

БУГУН МИЛИЦИЯ ХОДИМЛАРИ КУНИ

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Владимир Ильич Ленин ташаббуси билан халқ милициясининг ташкил этилганига ярим аср бўлди. Ҳа, буржуа тузумининг жабр-жафоларини чеккан камбағал ишчи-деҳқонларнинг асл фарзандларидан ташкил топган халқ милицияси ярим асрдан буён ўз постида сергак туриб, давлат мулки ва халқимиз ҳуқуқларини ҳимоя қилиб келмоқда.

Халқ милицияси айниқса Совет давлатининг дастлабки кунларида революция ғалабаларини мустаҳкамлаш, ҳуқуқларимизни ҳимоя қилиш, кишиларни демократик принципларга содиқлик руҳида тарбиялаш ва ёш Совет давлатининг ички душманлари — бой-феодалларга, қулоқларга қарши мардона курашда активлик кўрсатди. Ҳа, бизнинг милиция дунёга келган кундан бошлаб, давлатимизнинг кучига куч, қудратига қудрат қўшишда, халқ хўжалигини ривожлантиришнинг қайси этапларида бўлмасин, янги ҳаёт, янги турмуш қуришда, кишиларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашда катта ишларни амалга оширмоқда. Халқимиз орасида баъзан учраб турадиган чайқовчилар, безорилар, ичкиликбозларга қарши курашиб келмоқда.

Айниқса ўтган йил Тошкентда юз берган зилзила оқибатларини тугатишда милиция ходимларининг зиммасига ҳам катта ва масъулиятли вазифа юкланди. Худди ана шу кунларда милиция ходимлари ўз постларида янада сергак туриб, кишилар мулкини, жамоат тартибини кўз қорачўғидек ҳимоя қилишди. Барча билан бир сафда зилзила оқибатларини тугатишда фаол қатнашди. Милиция ходимлари хўжалигимизнинг қайси соҳасида бўлмасин, халқимиз манфаатларини, унинг ҳуқуқларини қўриқлашда ўзининг юксак бурчини шундай оқлаб эл ҳурматига сазовор бўлиб келмоқда.

Ўтган йил август ойида Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш» тўғрисида қабул қилган қарори милиция ходимлари зиммасига янада юксакроқ вазифаларни юклади. Бу қарор милиция ходимлари билан бирга кўнгилли халқ дружиначиларини ҳам безориларга, ичкиликбозларга, жамоат тартибини бузувчи шахсларга қарши кураш олиб боришга даъват этди. Уларнинг бу йўлдаги фаолиятларини янада активлаштирди, халқ билан алоқаларини янада мустаҳкамлади. Халқ дружиначилари билан милиция ходимларининг ҳамкорликда иш олиб борганликлари туфайли жиноятларнинг олдини олиш, мураккаб жиноятларни очиш, жамоат тартибини қўриқлаш ва тинч ижодий меҳнат билан машғул бўлган халқимиз хавфсизлигини таъминлашда дурустгина ютуқлар қўлга киритилди. Бунинг учун аввало кадрлардан тўғри фойдаланишга катта эътибор берилди. Айниқса масъулиятли ва мураккаб участкаларга шароитни яхши билган коммунистлар, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган ходимлар тайинланди. Улар эса ўз ўрнида жамоат вакиллари билан узвий алоқа боғлаб туришди. Бундай тадбир Тошкент милиция бўлинмаси иш фаолиятида ижобий из қолдирди.

Масалан, шу йил 15 октябрь куни кечки пайт йўловчилардан бир киши Розовой кўчасида безорилар пичоқ билан бир кишини қўрқитиб ечинтираётганлигини хабар қилиб қолди. Комсомол кўли зонасининг вакили майор Т. Орипов шу заҳотиёқ дружиначилардан Х. Тўлаганов, С. Ҳамдамовларни ёнига олиб, жиноят содир бўлган жойга етиб келади. Орадан кўп ўтмай йўлтўсарлар милицияга олиб келинди. Текширишда бу йўлтўсарлар савдо техникумининг студенти С. Манновов, Тошкент авиазаводи слесари З. Усмонов ва Тўқимачилик институти ошхонасининг ошпази Ш. Зокировлар эканлиги маълум бўлди. Ёки бошқа бир мисолни олайлик. 3-бўлинма милиционери Рихси Норматов 26 октябрь куни ишдан кейин уйда дам олиб ётган вақтида қўшни ҳовлидан хотин кишининг бақирган товушини эшитиб қолди. У тезда кителини елкасига ташлади-да, девор орқали қўшни ҳовлига тушди. Рихсивой ҳовлига тушиши билан бир бегона кишининг хотин кишига пичоқ ўхталаётганига кўзи тушди. Жиноятчи милиционерни кўриши биланоқ қочишга ҳаракат қилади. Лекин у қочишга улгуролмади.

Оржоникидзе районидаги Байтқўрғон қишлоқ Советига қарашли қизил чойхонага шу йил октябрь ойи кунларининг бирида бир номаълум йигит маст ҳолда кириб келади. Чойхонада ҳеч ким йўқлигидан фойдаланган бу шахс чойхоначи ёнига яқинлашади-да, унга пистолет ўхталиб, пулларини талаб қилади. Чойхоначининг ёнида пул йўқлигини билгач, у шу заҳотиёқ ғойиб бўлади. Чойхоначи бу воқеани участка вакили старший лейтенант Шокаримовга хабар қилади. Шокаримов воқеа қандай содир бўлганлигини яхши тушуниб олгач, жиноятчи изига тушади. У йўл назоратчиси лейтенант Пўлатов билан ҳамкорликда жиноятчини қўлга олишади. Унинг ёнидан ўнта патрон билан «ТТ» пистолети чиқади. Бу безори ўз қилмиши учун халқ олдида жавоб берди.

Бу мисоллар жиноятчиликка қарши олиб борилаётган кураш фаолиятимиздан бир шингили холос. Лекин милиция ходимларининг вазифаси бу билангина чегараланиб қолмайди. Балки, орамизда баъзан учраб турадиган «арзанда» бекорчиларни фойдали меҳнатга жалб этиш, уларни коммунистик ахлоқ принциплари асосида тарбиялашдан ҳам иборатдир.

Бугун халқ посбонларининг байрами кунида халқ манфаатларини сергак туриб қўриқлаётган барча ходимларимиз ишига муваффақиятлар тилаймиз ва халқимизнинг билдирган катта ишончини бундан буён ҳам шараф билан оқлайдилар деб ишонамиз.

А. МАРТИНОВ,
Ўзбекистон ССР жамоат тартибини сақлаш министрлигининг ходими.

САДОҚАТ

У бу йил элликка тўлди. Дўстлари уни муборак ёши билан қизғин қутлашди. Ҳа, бу ёшга етгунча у не азобларни бошидан кечирмади дейсиз. 14—15 ёшиданоқ экин экиб деҳқончилик қилишга тутинди. Муштумдек боши билан босмачиларга қарши курашди. Колхозлар тузилгандан кейин ҳам қишлоқ хўжалигини юксалтиришда озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшди. Кейин даҳшатли уруш бошланди. Эл қатори у ҳам Ватан ҳимоясига отланди. Уни масъулиятли хизматга — разведкачиликка тайинлашди.

... Ҳали-ҳали эсида. Харьков остоналарида даҳшатли жанглар борарди. Одил ва унинг дўстларига олдинги линияга бориб «тил» олиб келиш вазифаси топширилди. Разведкачилар топшириқни олишди-ю, жанг линиясини кесиб ўтиб душман ичкариси томон усталик билан ёриб киришди. Ана немислар бўлинмаси. Олти-етти нафар солдат милтиғини тозалаб ўтирибди. Нима қилиш керак. Ахир буларга битта «тил» керак холос. Ҳаммасини қўлга тушириш амри-махол. Одил шу пайт бир ҳийла ишлатди. У чангалзорга томон бир тош ирғитди. Шитирлаган овозни эшитган немис солдати шу томонга қараб келабошлади. Разведкачилар уни шовқинсиз асфаласофинга жўнатдилар. Сўнг иккита, учта солдат ҳам унинг изидан кетди. Сўнггисини қўлга тушириб ҳеч қандай из қолдирмай қисмга қайтдилар. Келтирилган «тил» ғоятда қимматли маълумотлар берди. Шундан сўнг тунда ҳужум бошланиб душманга катта талафот берилди.

Одил доимо фронтнинг олдинги линиясида бўлди. Жангларнинг бирида у ҳалок бўлган командирнинг ўрнини босди. Бухарест, Прага, Вена шаҳарларини немис фашистларидан озод қилишда ажойиб жонбозлик кўрсатди. Жасоратлари учун у кўплаб орден ва медаллар билан тақдирланди. Бу нишонларга кўкрагини тўлдириб, шон-шуҳрат билан у ўз она юртига қайтди.

Одил беш йил жанг қилиб бедор тунларга, сермашаққат кунларга кўникиб қолган экан. У хотиржамликка ҳеч ўргана олмади. Ҳаёт уни яна олдинги сафларга чорлади. Одил Саматов олдинига ахлоқ тузатиш меҳнат колониясида, кейин эса ОРУДда меҳнат қилди. Ҳозир эса Ленин райони милиция бўлимининг ходими, У ўз районини беш панжасидек яхши билади. Узоқ йиллар Одил Саматов Навоий театри территориясида навбатчилик қилди. У бу оғир участкада намунали тартиб ўрнатди, безориларга қарши курашди. Кейин эса О. Саматовга Госпиталь бозори участкасида навбатчилик қилиш вазифаси топширилди.

Постда турган милиционер сиз ва бизнинг тинчлигимизни кўзлайди. Унинг кўзи ҳамма нарсани кўради. Бемўлжал тўхтаган такси ҳам, савдодан сўнг қоғозини кўчага сочиб кетаётган сотувчи ҳам, гандираклаб юрган маст ҳам унинг эътиборидан четда қолмайди. Одил Саматовнинг иши мана шунақа масъулиятли ва шарафли.

Яқинда у навбатчиликдан қайтгач, бир мактубни тутқазишди. Мактубда тадбиркор милиционерга Госпиталь бозори территориясида яшаётган оддий кишилар ўз миннатдорчиликларини билдиришган эди. Одил ака мактубни ўқиди-да, мийиғида жилмайиб қўйди. Ҳеч қандай катта иш қилганим йўқ, фақат ўз бурчимни адо этяпман, холос деган фикрни уқиш мумкин эди шу зумда унинг кўзларидан. Ҳа, Одил Саматов ўз бурчини садоқат билан ўтаяпти.

М. ИВАНОВ.

Суратда: (чапдан) милиция старшинаси Р. Тўлаганов, капитан Т. Ортиқов ва старшина М. Мардонов ўртоқлар галдаги вазифалар тўғрисида суҳбатлашишмоқда.

А. Абалян фотоси.

КОЛХОЗ ДРУЖИНАЧИЛАРИ

«Ўзбекистон» колхозида аҳолининг тинчлигини кўзлаб довюрак ёшлардан иборат дружиначилар совети ташкил қилинганига бу йил роса етти йил бўлди. Дастлаб бир неча кишидангина иборат бўлган кўнгилли халқ дружиначиларининг сони аста-секин кўпайиб борди. Мана ҳозир колхознинг «Марказий», Куйбишев, Навоий ва Жданов участкаларида ҳам шундай группалар бор. Фарҳод Авазов, Файзи Мирзабеков, Пердабой Абдуманнопов, Бекпўлат Тошпўлатов каби ўртоқлар группаларга раҳбар этиб тайинланишган. Улар колхоз территориясида яшовчи аҳолининг тинчлиги ва осойишталигини таъминлашда анча ибратли ишлар қилдилар.

Колхоз мулкини талон-торож қилувчи айрим кишилар ҳам дружиначиларнинг диққат эътиборидан четда қолмайди.

Эндиликда колхоз территориясида ножўя ҳаракатлар жуда кам учрайди. Йўлчи Пўлатов, Файзи Мирзабеков, Анорбой Бобоважшанов, Рустам Кумушов, Усад Довуталиев каби ёшларнинг дружиначилик фаолиятларидан қишлоқ аҳли жуда миннатдор.

Ҳ. ИНОЯТОВ,
Л. ҲАЙИТМАТОВА,
Юқори Чирчиқ.

Шарафли бурч

Зиммамизда тинч меҳнат қилиб, фаровон ҳаёт кечираётган кишиларимиз ҳуқуқини, уларнинг манфаатини сергак туриб ҳимоя қилиш, жамоат осойишталигини бузувчи безориларга, халқ мулкига хиёнат қилувчи текинхўр муттаҳамларга ва бошқа кўринишдаги қонунбузарларга қарши курашиш билан бир қаторда, уларни қайта тарбиялаш, фойдали меҳнатга жалб этиш, ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтиришдек масъулиятли вазифа туради.

Аввало шуни айтиш керакки, бундай масъулиятли вазифани назарий жиҳатдан пухта билимга эга бўлган милиция ходимларигина пухта бажара олишлари мумкин. Ҳа, улардан чуқур билим, кишиларга нисбатан хушмуомала бўлишлик талаб қилинади. Бу йўлда улар ўзларига берилган катта ҳуқуқлардан тўғри фойдаланишлари, ҳар қандай шароитда ҳам ўз ҳуқуқ доираларидан четга чиқмаслик, қатъийлик, матонатлилик хислатларига эга бўлишлари лозим. Албатта, бундай хислатлар ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. Бунинг учун улар ўз билим ва малакаларини тинмай ошириб боришлари, ҳаётга яқин туришлари керак.

Янгийўл район милиция бўлими ходимлари ўртасида кейинги йилларда сиёсий-тарбиявий ишлар бир мунча яхши йўлга қўйилди. Тўғри, илгариги пайтларда айрим милиция ходимлари ҳатто 8, 9-синф маълумоти билан ишлаб келишган. Кун сайин маданий турмуш шароити ва сиёсий онгги ўсиб бораётган халқ ўртасида бундай ўртоқлар қандай қилиб совет қонунчилигини кенг пропаганда қилишлари, жиноятнинг олдини олиш йўлларини тушунтиришлари мумкин.

Район милиция бўлими аввало ана шуни ҳисобга олиб, айрим ходимларнинг юридик ҳамда сиёсий билимини ошириш ишига алоҳида эътибор берди. Жумладан, ўн беш йилдан буён милиция сафида хизмат қилиб келаётган Қ. Қосимов, Х. Махаматов каби участка вакиллари, О. Турдиалиев, Р. Сайфулин каби милиция ходимлари кечки ўрта мактабга кириб, уни муваффақиятли битиришди.

Бундан ташқари милиция капитани Одилов Тошкент Давлат университети юридик факультетининг 3-курсида, бўлимнинг иш қўзғатувчиси Л. Ганова 1-курсда, милиционер А. Рашидов 2-курсда, А. Г. Дарошенко қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникумининг 3-курсида, Ғ. Мавлонов эса 4-курсда, хуллас милиция бўлими хизматчиларидан 12 киши ўз соҳалари бўйича олий ўқув юртларида ўз билимларини оширишмоқда. Милиция старший лейтенанти, участка вакили Акбар Зокиров ўтган йили уч йиллик милиция мактабини сиртдан ўқиб тамомлади. Утган йилнинг ўзида худди шу мактабни 7 киши муваффақиятли тугаллади. Шу неча-кундузда бўлимнинг 36 хизматчиси тўрт йиллик марксизм-ленинизм мактабида, 23 киши икки йиллик бошланғич сиёсий мактабда назарий билим олмоқда.

Бўлим ходимлари ўртасида шундай ажойиб традиция бор. Улар фақат ўз сиёсий билимларини ошириш билан чегараланиб қолмай, ўз касбдошларининг шахсий ҳаётларидан ҳам хабардор бўлиб боришади.

Бўлим ходимлари ўртасидаги бу ажойиб традиция олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар улар олдида турган юксак ва шарафли вазифанинг муваффақиятли бажарилишида ижобий таъсир кўрсатмоқда. Натижада районда ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан жиноятлар сони 19 процентга камайди.

Зиммамизга юкланган шарафли вазифани муваффақият билан адо этишда ажойиб ҳисса қўшаётган, кўпчилик ҳурматини қозонаётган милиция ходимларидан 19 киши «милиция аълочиси» деган фахрли номга сазовор бўлди. 27 киши қишлоқ, посёлка ва район Советларига депутат қилиб сайланди.

Бугунги милиция кунида барча касбдошларимиз ишига катта муваффақиятлар тилаймиз.

О. АКБАРОВ,
Янгийўл район милиция бўлими бошлиғининг ўринбосари.

КАПИТАН АБДУСАМАТ УМАРОВ

Шу йил октябрь ойининг бошларида Чилонзор район милиция бўлимининг навбатчиси капитан Абдусамат Умаровга К. исмли кишининг қўл соатини ўғирлаб кетишганини хабар қилишди. Жиноят қидириш бўлимининг ходими А. Умаров жабрланувчидан воқеани батафсил эшитгач, дарҳол жиноят содир бўлган Самарқанд дарвоза кўчасига етиб келди. Жиноятчиларни тезликда қўлга олиш учун жамоатчиларни ишга солди. Ҳаракат зое кетмади. Шу ерда ўралашиб юрган Омон Жўраев, Исахон Мусахонов каби безорилар милиция бўлимига келтирилди.

— Қизиғи шундаки, — деб ҳикоя қилди ўртоқ Умаров, — жиноятчилар биринчи сўроқнинг ўзидаёқ айбларига иқрор бўлишди. Шунинг ўзи улар жиноятга биринчи бор қадам қўйишганлигини кўрсатиб турибди. Тўғри, улар биринчи марта жиноят қилишибди деб қўйиб юборилгани йўқ.

Илгари бир неча марта жинояти учун судланган, милициядан ўзини яшириб юрган безори Геннадий Лилюхин ҳам Умаровнинг оператив ҳаракати билан қўлга олинди. Безори Геннадий милиция ходимларидан яширениш мақсадида ўз яшаш жойини бир неча бор ўзгартирган. Лекин унинг бу ҳаракати сезгир, оператив ходим Абдусамат Умаровни чалғитолмади. Умаров бу безорини Бешёғоч майдонида жиноят устида қўлга туширди.

Ҳа, капитан Абдусамат Умаров жиноятчиларга нисбатан шафқатсиз, ҳалол меҳнатсевар кишиларга ғамхўр ва дўст.

Абдусамат 1949 йилда Белоруссиянинг Могилово шаҳридаги милиция мактабини битириб келган. У, аввал милиция сафига младший лейтенант унвони билан кирди. 1954 йилда унга лейтенант, 1964 йилда эса капитан унвони берилади. Ана шу ўн саккиз йиллик иш фаолияти давомида бир неча марта жамоат тартибини сақлаш министрлиги томонидан мукофотланди.

Абдусамат Умаров ўз билимини узлуксиз ошириб боради. У 1962 йилда Тошкент Давлат университети юридик факультетини сиртдан ўқиб тамомлади.

Бугун милиция куни. Абдусамат Умаров ҳам барча касбдошлари қатори бу кунни ажойиб ютуқлар билан кутиб олди.

А. КИМ.

СУД ЗАЛИДАН

ЧАЙҚОВЧИЛАР

Чайқовчилар ҳам «штатли» ёки «штатсиз» бўлар эканми, деб таажжубланманг. Яқинда шунақаси ҳам чиқиб қолди. Магазиндан арзон баҳода мол олиб, чайқовда юқори баҳода сотадиган текинхўрлар «штатсиз» чайқовчилар ҳисобига кирса, ўзи магазинда ишлаб туриб, магазинга келган молни юқори баҳода сотадиган текинхўрларни эса «штатли» чайқовчилар қаторига қўшсак бўлади.

Ҳа, шундай. «Ташпромторг»га қарашли нархи туширилган моллар магазинининг мудири Меҳмонжон Комилов ана шундай штатли чайқовчилардан бўлиб чиқди. У магазинга сотиш учун келтирилган радио ва телевизор лампаларини негадир аҳолига сотгиси келмади. Аҳолига сотса назарида худди нонини бировга бериб юбораётгандай туюлди. Меҳмонжон ўз нафсини «меҳмон» қилиш ниятида арзон баҳодаги телевизор лампаларини қўлтиқлаб Оҳангаронга жўнади. Комилов Оҳангарондаги маданий моллар магазинининг мудири Галина Лебедова билан тил топишиб, ҳар бири 70 тийинлик лампаларни 1 сўм 50 тийиндан ўтказди. Комилов 2500 сўм пулни чўнтакка солиб Сирдарё область Жиззах районига етиб келди. Бу ердаги магазин мудири Пўлатжон Охунбобоевга 30 тийинлик лампанинг ҳар бирини 70 тийиндан сотди. Бу текин даромадга ўрганган штатли чайқовчилар лампаларни прилавкага чиқариб, энди енг шимариб сотаман деб туришганида сезгир милиция ходимлари томонидан қўлга туширилди. Яқинда улар Ленин район халқ суди олдида ўз қилмишлари учун жавоб беришди. М. Комилов 2 йил, Г. Лебедова 3 йил, П. Охунбобоев 2 йил муддат билан озодликдан маҳрум этилди.

А. ЙУЛЧИЕВ,
милиция лейтенанти.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

«ПАХТАКОР»НИНГ СЎНГГИ ЎЙИНИ

«Пахтакор» мавсумни тугатди. 5 ғалаба, 19 дуранг ва 12 мағлубият. 36 ўйинда 29 очко тўплади. Қайси ўринни эгаллади дейсизми? Ҳозирча бу саволга жавоб бериш қийин. Негаки бошқа командалар бир-иккитадан ўйин ўтказишлари керак. Ана шунда энг сўнгги ва энг керакли саволга жавоб оламиз.

«Пахтакор»нинг «Торпедо» билан бўлган ўйини қандай ўтди? Энг аввало шуни айтиш керакки бу учрашувни командалар жанговар составда ўтказдилар. Ўйин 1:1 ҳисобида тугаган бўлсада (тўпларни Э. Стрельцов ва В. Бентошевлар киритишди) мезбонлар меҳмонларга қараганда ғалабага яқинроқ эдилар. Биринчи бўлимда Э. Абдураимовнинг бурчакдан жуда чиройли қилиб узатиб берган тўпини В. Бентошев киритаолмади. Ўйиннинг иккинчи ярмида майдон эгалари яна бир қулай имкониятни бой бердилар.

«Пахтакор» футболчилари халқаро ўртоқлик учрашувларини ўтказиш учун Ироқ ва Ливан мамлакатларига борадилар.

ВЕТЕРАНЛАР УЧРАШУВИ

Утган куни «Пахтакор» стадионида майдон эгаларининг автозаводчилар билан бўлган учрашуви олдидан ишқибозлар яна бир қизиқарли ўйин гувоҳи бўлдилар.

Грек муҳожирлари билан Тошкент футбол ветеранлари учрашди. Ишқибозлар ветеранлар сафида спорт мастерлари О. Моторин, В. Десятчиков, С. Семёнов, И. Тазеддиновларни, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган тренер Е. Валицкий, Л. Мақсудов, Қ. Муқимов, В. Орлов, Д. Шегай ва бошқа футболчиларни кўришди.

Жуда қизиқарли ва кескин ўтган бу ўртоқлик учрашуви 3:3 ҳисобида тугади.

КУТИЛМАГАН МАҒЛУБИЯТ

Киевнинг «Динамо» футболчилари Польшанинг «Гурник» командасига ютқазиб қўйиши кўпчилик футбол мухлислари учун кутилмаган хол бўлди. Европанинг энг кучли клубларидан саналган «Селтик»ни сафдан чиқарган украин футболчиларининг ўзлари ҳам бу ўйинга пухта тайёргарлик кўрмаганлари ўйин давомида яққол намоён бўлди. Рақиб майдонида аввалига ютқазиб турган, кейинчалик эса ўйинда бурилиш ясаб, 2:1 ҳисобида ғолиб келган «Гурник» футболчилари ўз майдонларида ҳам бўш келмаса керак.

СЕРГЕЛИДАГИ ўт ўчириш отрядининг ходимлари яқинда ленинградлик бинокорлар туҳфа қилган бинога кўчиб келдилар. Суратда: отряд ходимларидан бир группаси ўқув машғулоти ўтказмоқда.

Р. Отажонов фотоси.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Теленгиликлар**, 18.15 — **Мультфильмлар** (болалар учун), 18.35 — **306-иш** (бадиий фильм), 19.50 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 19.55 — **Ҳамроқул Турсунқулов** («Октябрь» программаси), 20.30 **Теленгиликлар**, 20.50 — Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. **Адабий меросимиз ойнаижаҳонда**, 21.30 — **У ўлдиришни истамади** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.30 — **Ўқув-эшиттиришлари программаси. А. С. Пушкин. Ҳаёт саҳифалари** (мактаб ўқувчилари учун), 18.05 — **Химиядан машғулот** (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — **Назарий механика.** Бир нуқтада кесишувчи кучлар системаси (2-курс студентлари учун).

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Олмаота кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Рус тилида 19.30 — **Отлиқлар** (илмий-оммабоп фильм), 19.50 — **Гитара бизнинг дўстимиз** (фильм-концерт), 20.10 — **Бухоро, сен сари бораман** (ҳужжатли фильм), 20.30 — **Тунгги патруль** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 21/XI да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/XI да **Сўнгги қурбон**, 22/XI да **Қутлуғ қон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/XI да **Ота ўғли.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Беором юраклар» ёшлар коллективи гастроллари. Айиқлар аттракциони.** Ўргатувчи — **Владимир Тин.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Журналист — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1.20 ва кеч 6-40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10, кундуз 2 ва кеч 6 да).

Арена (кундуз соат 3 ярим ва кеч 7 яримда). **Матонатли кишилар** (кундуз 12 ва кеч 9-15 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Тушки паром (кундуз соат 10, 11-40 ва кеч 10-20 минутда), **Ишонинг менга, одамлар!** (кундуз соат 5 да) — НАВОИЙ номли.

Замонамиз қаҳрамони (кундуз соат 12 да), **Яшил арава** (кундуз ва кечқурун) — «ЧАЙКА».

МОСКВА ШАҲРИДА
1967 йил 30 ноябрда
1947 ЙИЛДА ЧИҚАРИЛГАН

3 % ЛИ

Давлат ички ютуқлар заёмининг

СЎНГГИ 120-ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Облигация эгаларига шу заёмни 1966 йилда чиқарилган 3% ли заёмга 1967 йил 1 декабрдан 1968 йил 1 июнгача фойдали равишда, яни курс қимматини тўламасдан олмаштириб олиш ҳуқуқи берилади.

1967 йил декабрь ойи мобайнида заёмларини олмаштирганлар шу бу йил 30 декабрда ўтказиладиган 1966 йилда чиқарилган заёмнинг 12-тиражида ва бундан кейинги ўйналадиган тиражларда қатнашиш ҳуқуқига эга бўладилар. Тиражларда 5000, 2500, 1000, 100, 40 сўмлик ютуқлар ўйналади.

Шу заём бўйича ҳар йили 8 ютуқлар тиражи ўйналади: 15 февралда, 30 мартда, 15 майда, 30 июнда, 15 августда, 30 сентябрда, 15 ноябрда ва 30 декабрда.

1966 йилда чиқарилган 3% ли заём облигацияларини сотиб олинғиз!

Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадаси коллективи Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Т. Шариповга онаси

Саломат ТУХТАСИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадаси коллективи артистка З. Тожибоевага отаси

Тожибой ДУСТМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — B35212, Редактор ўринбосарлари — B35885, B36232, Масъул секретарь — B34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — B31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — B33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — B 35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — B39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — B38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — B34048. Эълонлар бўлими — B38142. Коммутатор — B30249 дан B30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 15055. Индекс — 64697. А. 1792.